

KARADÜZEN METODU UZUNSAP BAĞLAMA

Hazırlayan: T. Hakkı Karahasan

KARA DÜZEN

“UZUN SAP BAĞLAMA”

METODU

HAZIRLAYAN
Temel Hakkı Karahasan

ALKİM

Karadüzen Metodu "Uzun Sap Bağlama" / Temel Hakkı Karahasan

Kapak Tasarımı ve İllüstrasyon: Uğur Durak

1. Baskı: İstanbul, Haziran 2003

ISBN: 975 337 327-9

Yayım Hakkı © Alkim Yayınevi

Baskı: Ali Rıza Baskan Güzel Sanatlar Matbaası A.Ş.
Yenibosna, Değirmenbahçe Cd. No: 59 34530 Bahçelievler-İstanbul

Alkim Yayınevi

Mühürdar Cad. No: 60

Kadıköy-İstanbul

Tel : (0216) 449 10 60 (Pbx)

Fax : (0216) 449 10 64

e-mail: alkim@alkim.com.tr

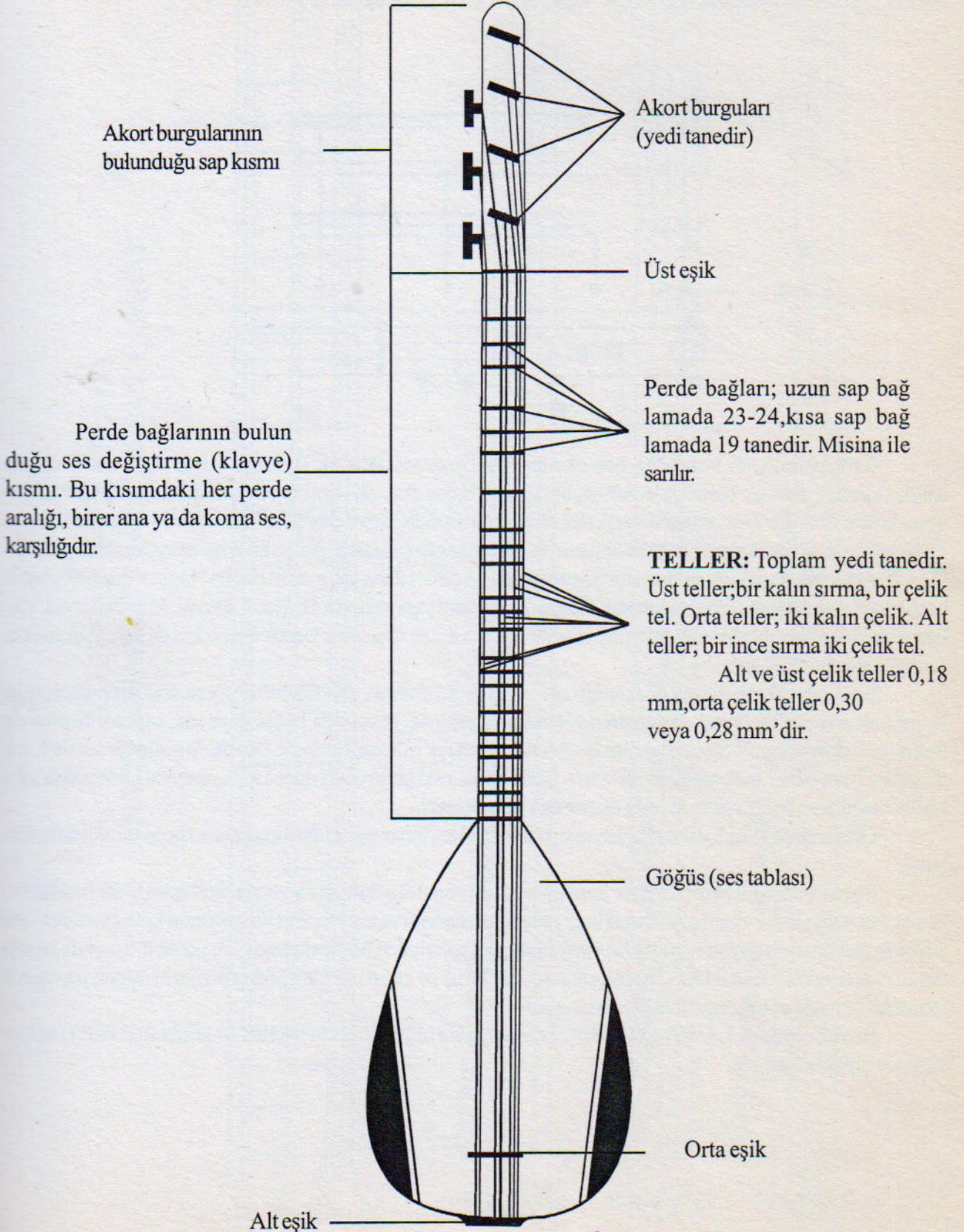
İÇİNDEKİLER

Bağlama'nın Bölümleri	7
Bozuk Düzen Nedir	8
Uzun Sap Bağlamada Ana ve Komalı Perdeler	9
Uzun Sap Bağlamada Ana Perdeler	10
Uzun Sap Bağlamada Seslendirmede İlk Aşamada Kullanılan Ana Perdeler	11
Bozuk Düzenin Varyantları	12
Bozlak (Abdal) Düzeni	12
Hüdayda (Re Üzerinde Abdal) Düzeni	12
Kayseri Düzeni	12
Azeri (Acem) Düzeni	12
Müstezat Düzeni (DO'da)	12
Irızva (Ruzba) Düzeni	12
Kemençe Düzeni	12
Parmak Kullanımı	14
Nota Nedir? Nasıl Okunur?	15
İlave Çizgileri	16
Türk Müziği Dizileri'ni Seslendirmeye Yeterli Perdeler	17
Notalar ve Şekilleri'ne Göre Tezene Kullanımı	17
Tezene Çalışmalarına Başlama	21
Tezene ile Gam Çalışması	22
Tezene Çalışmaları	24
Koma, Aralık ve Değiştirme İşaretleri	25
Tezene Çalışmaları	27
Seher Oldu Vakti Oldu (Türkü)	29
Al Mendili Mendili (Halay)	30
Bilmem Şu Feleğin Bende Nesi Var	31
Temir Ağa	32
Kaleden Kaleye Şahin Uçurdum	33
Uzun İnce Bir Yoldayım	34
Temel Müzik Bilgileri	35
Bozuk Düzendeki Kullanım Pozisyonları	38
Hüseyinî Ayağı	45
Uzun Sap Bağlamada Hüseyinî Ayağı (Makamı) Dizisi ve Perdeleri	47

Allı Turnam Bizim Ele Varırsan	48
Derdim Çoktur Hangisine Yanayım	49
Dumanlı Dumanlı Oy Bizim Eller	50
Kara Çadır İs Mi Tutar	51
Keklik Dağlarda Çağılar	52
Mevlam Bir Çok Dert Vermiş	53
Seyyah Olup Şu Alemi Gezerim	54
Yolumuz Gurbete Düştü	55
Yol Ver Dağlar Yol Ver Bana	56
Şu Dağlarda Kar Olsaydım Olsaydım	57
Ne Ağlarsın Benim Zülfü Siyahım	58
Gönül Gel Seninle Muhabbet Edelim	59
Kara Tren	60
Bilmem Ağlasam Mı Ağlamasam Mı	61
Yolun Sonu Görünüyor	62
Saza Niye Gelmedin	63
Seher Yıldızı	64
Uzun Sap Bağlamada Sol'de Müstezad Ayağı (Makamı) Dizisi ve Perdeleri	66
Kervan	67
Atladım Bahçene Girdim	68
Bahçalarda Börülce	69
İndim Yarın Bahçesine Gül Açılmış Gül Güle	70
Bozlak (Abdal) Dizisi	71
Uzun Sap Bağlamada Bozlak Ayağı Dizisi ve Perdeleri	72
Ayrıldım Güler Miyim	73
Karahisar Kalesi Yıkılır Gelir	74
Mihriban	75
Gönlüm Ataşlara Yandı Gidiyor	76
Dam Başında Oturur	77
Eklemedir Koca Konak Ekleme	78
Kütahyanın Pınarları Akışır	79
Neredesin Sen	80
Hacel Obası	81
Karadır Şu Bahtım Kara	82
İki Keklik Bir Kayada Ötüyor	83

Çökertmeden Çıktım Halilim	84
İlvanlım	85
Al Fadimem	86
Acem Kızı	87
Uzun Sap Bağlamada Garip Ayağı (Makamı) Dizisi ve Perdeleri	90
Değmen Benim Gamlı Yaslı Gönlüme	91
Gurbette Ömrüm Gececek	92
Leylâ'm	93
Değme Felek	94
Kahve Koydum Fincana	95
Zilli de Maşa Darbuka	96

BAĞLAMANIN BÖLÜMLERİ

BOZUK DÜZEN NEDİR

Bozuk kelimesi XVII.yy'dan sonra ortaya çıkmıştır. Kopuza benzeyen bir saz çeşidi olarak anlatılmakta beraber makam ve dizi olarak da "bozuk" kelimesinin kullanıldığına rastlanmıştır.

Bazı kesimlerde bozuk'un boz-ok olarak kullanılması Boz-ok Türkmenleriyle ilgili olabileceğini hatırlatmaktadır. Boz-ok Türkmenlerinin çaldığı kopuz cinsine Boz-ok veya bozuk dendiği ihtimalini kuvvetlendirmektedir. Bozuk kelimesinin bir saz çeşidi olmasının dışında, düzen olarak kullanıldığıda yaygındır. Her ne kadar bağlamaya bozuk dense de bu kelimenin Bozuk düzende çalınan bağlama anlamında kullanıldığı görülür. Çünkü Bozuk adı geçen yörelerimizde Bozuk düzen ile çalma daha yaygındır. Bazen "Bozuk düzeni" olarak karşımıza çıkan bu kelime bozuk sazının düzeni çağrışımını yapmaktadır. Bağlama düzeni, Misket düzeni, v.b. düzenlerde olduğu gibi, düzenin ait olduğu isimle beraber kullanılmasının Bozuk düzen için de aynı alışkanlıkla sürdürüldüğü düşünülebilir.

Bağlama düzeni çalma alışkanlığı olan bazı âşık ve sanatçılar diğer düzenlere, bağlama düzeninin bozulması anlamında Bozuk düzen demektedirler. Konya ve çevresinde bağlamaya saz, yapılan düzene de Saz düzeni denmektedir. Saz düzeni ise Bozuk düzen olarak bilinen düzendir. Bozuk düzenin bir adı da Kara düzendir. Kara düzen halk arasında düzensiz, gelişi güzel, eski biçim, eski düzen anlamlarında kullanıldığı gibi küçük tanbura ve bağlamanın akordu olarak da kullanılmıştır.

Günümüzde Bozuk düzen bağlamanın düzenlerinden biri olarak kullanılmaktadır. Bu da ana düzenlerden biridir.

Bozuk düzen bu akort şekliyle günümüz profesyonel icralarında en yaygın kullanım alanına sahiptir. Her ebatta bağlamaya uygulanabilmesi halk müziği dizilerinin ve tavırlarının bir çoğunun kolay ve rahat icra edilebilmesi, transpozisyon durumu bu yaygınlığın sebeplerinden başlıcalarıdır. Çok yönlü ihtiyaçlara cevap vermesi açısından tercih edilir. Önemli etkenlerden birisi de akort değiştirmeden dizilerin uygun perdelere taşınması (transpoze edilmesi) imkânının olmasıdır.

Bozuk düzende LA-RE-SOL olan akorduna göre alt, orta ve üst tellerin 24 perde üzerindeki adları sırasıyla aşağıdaki gibidir.

UZUN SAP BAĞLAMADA
ANA VE KOMALI PERDELERİN TAMAMI

Üst tel
Orta tel
Alt tel

SOL
RE
LA

The image displays a musical score for the Bağlama instrument, specifically for the 'UZUN SAP BAĞLAMADA' (Long Necked Baglama). The score is divided into three parts: a fretboard diagram and three staves of musical notation. The fretboard diagram at the top shows the positions of the strings (Üst tel, Orta tel, Alt tel) and the notes SOL, RE, and LA. The three staves of notation below show the melodic lines for each string, with various fingerings (2, 3) and accidentals (sharps and flats) indicated. The notation is written in a style typical of traditional Turkish music notation, using a single treble clef for all staves.

UZUN SAP BAĞLAMA'DA ANA PERDELER

Fret	Üst tel	Orta tel	Alt tel
3. perde	La	Mi	Si
4. perde	Si	Fa	Do
7. perde	Do	Sol	Re
10. perde	Re	La	Mi
11. perde	Mi	Si	Fa
14. perde	Fa	Do	Sol
17. perde	Sol	Re	La
20. perde	La	Fa	Do
21. perde	Si	Mi	Si
23. perde	Do	Sol	Re
24. perde	Alt, boş teller		

Üst teller

Orta teller

Alt teller

UZUN SAP BAĞLAMA'DA
SESLENDİRMEDE İLK AŞAMADA
KULLANILAN ANA PERDELER

Boş teller

Üst tel
Orta tel
Alt tel

SOL RE LA
LA MI SI
SI FA DO
DO SOL RE
MI FA SOL
LA
SI DO RE

BOZUK DÜZEN'İN VARYANTLARI

BOZLAK (ABDAL) DÜZENİ: Orta Anadolu'da çok yaygın olan bir düzen şeklidir. Genellikle bozlak dizileri çalınacağı zaman yapılır. Orta Anadolu'da Abdal denen kesimin sıkça kullandığı bir düzen olduğu için Abdal düzeni de denmiştir. Bozlak dizileri LA kararlıdır. Bozlak düzende LA-RE-SOL olan akort şeklinde, LA telinde ezgi çalınırken karar sesi duyulmamaktadır. Bozlak düzeninde orta teller peste doğru LA sesine akort edilerek bu düzen elde edilir. Alt ve üst teller Bozuk düzenle aynıdır ve uygulamada da çalış şekli açısından Bozuk düzenden farklı değildir. Değişiklik ezgi seslendirilirken, orta telden LA karar sesinin duyulmasıdır. Üst tellerde Bozuk düzende olduğu gibi 5.parmak sıkça kullanılır. Bozlak düzeni, Bozlak dizileri dışında LA kararlı diğer dizilerde de uygulanmaktadır.

HÜDAYDA (RE ÜZERİNDE ABDAL) DÜZENİ:

Genellikle Ankara'nın Hüdayda veya Fidayda oyun havası çalınırken yapılan düzen olduğu için bu isimle anılır. Hüdayda parçası, orta tel RE sesinde karar vererek ve tarama dediğimiz tezene şekliyle çalınır. Üst tel, orta tel ile aynı olan RE sesine akort edilerek LA-RE-SOL olan Bozuk düzen LA-RE-RE şekline dönüşür. Tarama tezene (veya takma tezene) uygulanırken üst telden RE karar sesi devamlı duyulur, bu parçanın tavrıyla ve diziyle bir bütünlük sağlar.

Bu düzen alt telde RE perdesinde karar verecek şekilde de Orta Anadolu'da sıkça kullanılır. Bu RE perdesinde karar verildiği zaman her üç telden de RE karar sesi duyulmuş olur. RE üzerinde bozlak dizileri çalındığı gibi bu perde GARİP dizileri başta olmak üzere diğer dizilerin çalınmasında da kullanılabilir. Orta Anadolu'da Abdalların kullandığı düzen olarak da bilinir. Aslında Hüdayda da, Bozuk düzen de orta tel SOL perdesine transpoze edilerek rahatlıkla çalınabilmektedir.

KAYSERİ DÜZENİ: Kayseri tezenesi tavrından kaynaklandığını düşünebileceğimiz bu düzen bazı Kayseri parçalarında kullanılır. LA-Mİ-LA olan düzen şekliyle Orta telde Bozuk düzene göre SOL olan perde, LA sesi verir. Bu perdeye basılarak karar verildiğinde alt, orta ve üst teller beraber LA sesini verirler. Kayseri tavrı es'li, senkoplarla birlikte trillerin çok kullanıldığı tavidir. Bu da uygulanırken bütün tellere birden vurulur. Buradaki amaç karar sesini duyurmaktır. Az kullanılmakla birlikte kendi içinde iki telde değişik parmak hareketleri uygulanabilir. Bu düzen Kayserili Emmi'den derlenen parçalardan dolayı "Emmi düzeni" olarak da isimlendirilmektedir. Aynı aralıklarla DO-SOL-DO şeklinde Tar düzeni olarak da bilinir.

AZERİ (ACEM) DÜZENİ: Sİ kararlı bazı Azeri türdeki parçalar çalınırken Bozuk düzenin RE olan orta teli, Sİ karar sesine düşürülüp öyle çalınır. Amaç karar sesini güçlendirmek ve duyurmaktır. Azeri müziğinde Sİ kararlı ezgiler genellikle Segâh ismiyle anılırlar. Bu yüzden Azeri veya Segâh düzeni denilmiştir. Ayrıca Acem düzeni olarak da bilinir.

MÜSTEZAT DÜZENİ (DO'da): Müstezat dizileri DO kararlı çalınacağı zaman yapıldığı gibi diğer DO kararlı dizilerde de kullanılır. Bozuk düzenin orta RE teli DO karar sesine akort edilir. Buradaki amaç da karar sesinin güçlendirilmesidir. Çalınışı Bozuk düzen den farklı değildir.

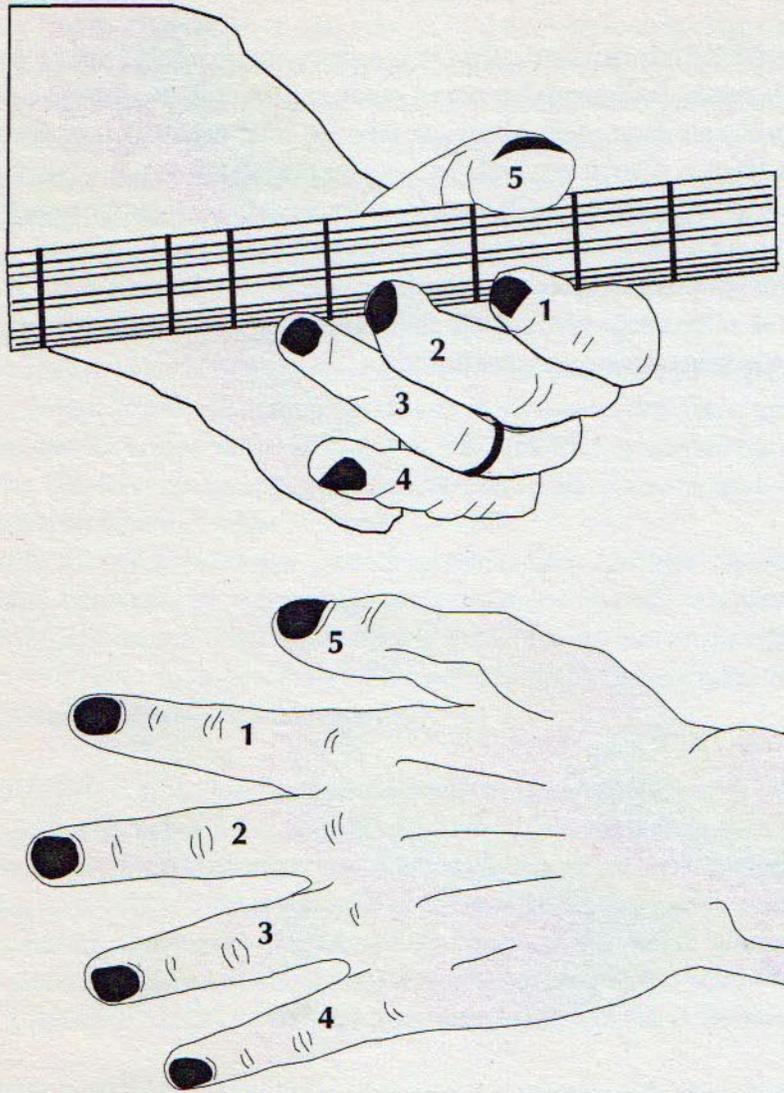
IRIZVA (RUZBA) DÜZENİ: Bu düzenin bilinen bir adı da Dede düzenidir. Alevî ve Bektaşî toplumlarındaki Dedelerin aşıklama, deyiş, semah türü ezgilerde kullanıldığı düzen olduğundan bu isimle anılır. Genellikle küçük ebattaki cura türü sazlara uygulanır. Şelpe veya şelpme denilen tezenesiz çalma şekli daha yaygındır. Bu düzende iki sıra tel vardır. Alt tel LA düşünülürse, üst tel peste doğru Mİ'dir. İcra sırasında baş parmakla uygun perdelere basılarak bu aralık korunur. Aşıklama ve deyiş türü ezgilerde karar sesine doğru sıkça kullanılan FA diyez, SOL, LA seslerinden oluşan melodiler çalınırken FA diyez ve SOL sesleri üst telde

1. ve 2. parmaklarla, karar sesi olan LA da hem alt tel den, hem de üst tele 4.parmakla basılarak duyurulur.Bu düzenin gerek kullanım amacı, gerekse uygulanışı diğer düzenlerden farklı olmakla beraber alt teldeki çalınış biçimi Bo zuk düzenle aynıdır.

KEMENÇE DÜZENİ: Karadeniz yöresinin ezgileri çalınırken bağlamadan çıkan seslerin kemençeye benzetilmesi amacıyla yapılır. Bağlamada her sıra tel kendi aralarında akort edilirken bu düzende, aynı sıradaki alt tellerden biri başka bir sese akort edilir. Alt tellerde iki çelik, bir sırma olduğu göz önünde bulundurulursa bu çeliklerden bir tanesi diğerine göre bir tam beşli peste çekilir. Alt teli LA kabul ettiğimizde bu alt tellerin kendi aralarında LA-RE-LA olduğu görülür. Bu da Karadeniz kemençesinin seslerini vermektedir. Orta ve üst teller Bozuk düzenle aynıdır. Alt telde melodi çalınırken, aynı anda farklı sesler duyulur.

Bu düzenlerin haricinde orta tel bazen beşli aralıkla akort edilip LA-RE-LA olarak kullanılabilir. Bağlamanın orta ve üst telleri isteğe göre değişik aralıklarda akort edilip farklı düzenler de elde edilebilir. Bu özel amaçlı düzenler kişilerin şahsi becerilerine bağlıdır.

PARMAK KULLANIMI

Bağlama çalarken parmakların doğru perdelere basması seri ve süslemeli kullanıma yardımcı olur.

İleride yapacak olduğumuz eksersizlerde parmak numaraları yukarıdaki gibidir. Bağlamayı kullanırken seslendirilen ezginin içerdiği dizi gereği kullanım pozisyonları değişkenlik gösterir. Bu durumda her pozisyon için değişik kullanım şekli söz konusudur.

Bunun için parmak kullanımlarını diziler (Ayak'lar) anlatılırken izah edilmesi kolay anlama sağlayacaktır.

Genelde parmak kullanım şekli, Türk müziği dizlerini seslendirirken dizinin yapısı itibariyle 2., 3. ve 4. parmaklar dizinin pozisyonuna göre değişkenlik gösterebilmektedir.

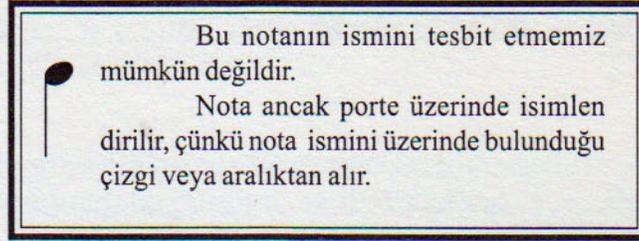
Parmak kullanımı için bak "Bağlamayı kullanım pozisyonları ve Hüseyini, Müstezad, Bozlak ve Garip ayakları"

NOTA NEDİR? NASIL OKUNUR?

NOTA: Müzik seslerini gösteren işaretlere nota denir. Notalar yedi tanedir. Bunların adları sırasıyla **DO,RE,Mİ,FA,SOL,LA,Sİ**'dir.

Ancak isimlerini sıraladığımız bu notalar adlarını porte denilen birbirine paralel beş çizgi ve dört aralıktan oluşan şekilden alırlar. Eğer nota porte üzerine değilde boş bir alana yazılmışsa o nataya bir isim vermemiz olanaksızdır.

Örnek: Aşağıdaki şekilde görülen nota porte üzerinde olmadığı için isminin ne olduğunu anlamamıza imkân yoktur

PORTE: Birbirine paralel beş çizgi ve dört aralıktan oluşan şekle porte denir. Portenin çizgi ve aralıkları aşağıdan yukarı doğru numaralandırılır.

Her çizgi ve aralığın bir ismi vardır ve notalar isimlerini üzerinde bulunduğu çizgi veya aralıktan alırlar.

Üstte, çerçeve içindeki notaya herhangi bir isim veremezken, aşağıdaki portenin 2. çizgisindeki notayı bu çizginin adıyla SOL olarak adlandırmaktayız. Eğer nota Sol çizgisinde değil de 4. çizgide olsa idi ismi RE veya 2. aralıkta LA olacaktı.

Portede; aşağıda, kalından (peştten) başlayan sesler 1'den 5'e doğru çıktıkça inceler (tizleşir)

Çizgi isimleri	Porte	Aralıkların isimleri
5.FA çizgisi	↑	4.Mi aralığı
4.RE çizgisi		3.DO aralığı
3.Sİ çizgisi		2.LÂ aralığı
2.SOL çizgisi		1.FA aralığı
1.Mİ çizgisi		

Notaları portenin çizgi ve aralıklarına yerleştirdiğimizde isimleri kalından inceye doğru **Mİ,FA,SOL,LA,Sİ,DO,RE,Mİ,FA** şeklinde sıralanır

Portedeki notaların sesleri aşağıdan yukarı doğru tizleşir.

Porte üzerinde mevcut olan 9 adet nota her ezgiyi seslendirmek için yeterli olmaz. Daha kalın veya daha ince seslere gerek duyulabilir, bunun için, portenin altına ve ya üstüne ilave çizgiler koymak suretiyle, daha kalın veya daha ince notalar yazılır.

İLAVE ÇİZGİLERİ: Porteye en altına ve en üstüne birer nota daha ilave ederek ancak 11 nota yazılabilir. Daha kalın veya daha ince notaları yazmak için ilave edilen çizgilere ilave (ek) çizgiler denir. Bu çizgiler portede olduğu gibi boydan boya değil ancak üzerindeki notada görülebilecek kısalıkta olur.

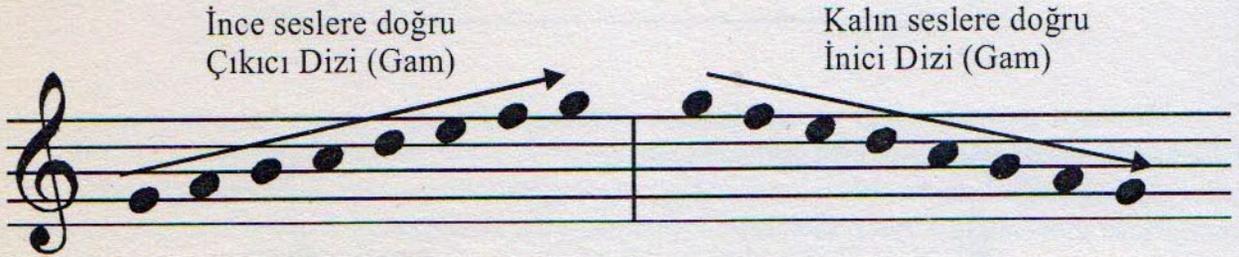

Üstteki portede de görüldüğü gibi, daha kalın ve daha ince notaların üzerindeki ek çizgilerin boyları ancak nota üzerinde görülebilecek kadar küçüktür. İlave çizgilerin porte boyu ile aynı çizilmemesinin sebebi, notaları daha rahat okuyabilmek içindir. İlave çizgilerinde boyları porte uzunluğunda olsa idi, çizgi kalabalığından ötürü, notaların bulunduğu konumu hemen algılamak mümkün olmayacak ve okumak zorlaşacaktı.

Nota saplarının aşağı veya yukarı doğru olması herhangi bir şeyi ifade etmez.

GAM: Sekiz komşu notanın kalın sestene inceye veya ince sestene kalına gitmek üzere sıralanmış şekline **gam** ya da **dizi** denir. SOL,LA,Sİ, DO,RE, Mİ,FA,SOL ya da SOL,FA,Mİ,RE,DO, Sİ,LA, SOL.

Bu sekiz komşu notayı kalından inceye ya da inceden kalına doğru sözle veya sazla seslendirmeye “**gam yapmak**” denir. Kalın seslerden ince seslere doğru yapılan gama “**çıkıcı gam**”, ince seslerden kalın seslere doğru yapılan gama “**inici gam**” denir.

TÜRK MÜZİĞİ DİZİLERİ'Nİ SESLENDİRMEYE YETERLİ PERDELER

Üst tel
Orta tel
Alt tel

Do Si La Sol Fa Mi Do La Sol Re

Üst teller
Orta teller
Alt teller

NOTALAR VE ŞEKİLLERİ'NE GÖRE TEZENE KULLANIMI

Bu bölüme kadar gördüğümüz dersler çerçevesinde notaları ve isimlerini daha sonra da bağlamadaki perde karşılıklarını öğrendik.

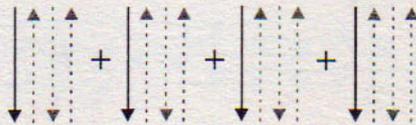
Notalar isimlerini porte dediğimiz şeklin çizgi veya aralığında aldığı, portede bulunduğu konumuna göre isimlendirilmek suretiyle seslendirileceğini öğrendik.

Notalar şekil olarak da bir mana ifade ederler. İsim olarak kalınlığını (pestliğini veya tizliğini) ifade ederken şekil olarak da seslendirme süresini gösterirler.

Karşımıza şekil olarak yedi ayrı görüntüyle çıkacak olan notaların değerleri çok iyi öğrenilmelidir ki seslendirmenin kolaylıkla yapılması mümkün olabilsin.

○ BİRLİK NOTA: Değeri (süresi) en büyük olan nota birlik notadır.

Tezene vuruş şekli:

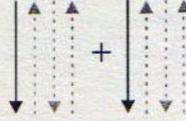

Bir eserin solfej'ini (*) seslendirme esnasında birlik nota icra edilirken; Parçanın lirik yapısına göre:

1- Duvar saati sarkaçı gibi eşit süreli aralıklarla aşağı yukarı toplam 16 tezene atışı yapılır. Tezene atarken bileğin aşağı yukarı hareketi duvar sarkaçı gibi eşit süreli aralıklarla olmalıdır. Veya;

2- Bir tezene atıp üç tezene süresi beklenilir. Bu vuruş dört kez tekrarlanır. Sonuçta tezene tellere 4 kez değmesine rağmen seslendirme süresi 1.şekille aynıdır.

 İKİLİK NOTA: Değeri (süresi) birlik notanın tam yarısı kadardır. İki adet ikilik nota süresi bir adet birlik notaya eşittir.

Seslendirirken birlik notaya atılan tezenenin yarısı süresince tezene atılır. Bu da birlik notada olduğu gibi iki şekilde icra edilir.

1- Aşağı yukarı sekiz eşit süreli tezene atmakla

2-Bir tezene atıp üç tezene süresi beklenir ve bu vuruş iki kez tekrarlanır.

 DÖRTLÜK NOTA: Süresi ikilik notanın tam yarısı kadardır. İki adet dörtlük nota değeri bir adet ikilik nota ile eş değerdir. Ya da dört adet dörtlük nota bir adet birlik nota ile eş değerdir.

Tezene vuruş şekli:

Dörtlük notayı iki şekilde seslendirebiliriz.

1- Bir tezene atılır üç tezene süresi beklenir.

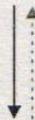
2- Tezene yukarıdan aşağı doğru vurulur, yukarı çıkarken tele dokun durulmaz bu işlem iki kere tekrar edilir.

Vuruş süresi bakımından ikilik notanın yarısı ya da birlik notanın 1/4'ü kadardır.

 SEKİZLİK NOTA: Süresi dörtlük notanın tam yarısı kadardır. İki adetsekizlik nota değeri bir adet dörtlük nota değeriyle aynıdır. Veya dört adet sekizlik nota bir adet ikilik nota ile aynı değerdedir. Ya da sekiz adet sekizlik nota ile bir adet birlik nota aynı değerdedir.

İcra süresi bakımından birlik notanın 1/8'i ikilik notanın 1/4'ü ve dörtlük notanın 1/2'si kadardır.

Tezene vuruş şekli:

(*) **SOLFEJ:** Notaları seslendirerek sürelerine uygun bir biçimde ezgi halinde okumaya "solfej" denir.

Sekizlik notayı iki şekilde seslendirebiliriz.

1- Tezene tellere yukarıdan aşağı vurulur bilek yukarı dönerken de ikinci bir vuruş yapılır.

2- Tezene tellere yukarıdan aşağı vurulur, bilek yukarı çıkarken tele dokunulmaz, bir vuruş susulur.

 ONALTILIK NOTA: Süresi sekizlik notanın yarısı kadardır. İki adet onaltılık nota bir adet sekizlik notayla eş değerdedir. İcra süresi bakımından birlik notanın 1/16'sı, ikilik notanın 1/8'i, dörtlük notanın 1/4'ü ve sekizlik notanın 1/2'siyle eş değerdedir.

Tezene vuruş şekli:

Onaltılık nota seslendirilirken tezene tellere bir defa yukarıdan aşağı doğru vurulur.

 OTUZİKİLİK NOTA: Süresi onaltılık notanın yarısı kadardır. İki adet otuzikilik nota ile bir adet onaltılık nota eş değerdedir. İcra süresi bakımından birlik notanın 1/32'si, ikilik notanın 1/16'sı, dörtlük notanın 1/8'i, sekizlik notanın 1/4'ü ve onaltılık notanın 1/2'siyle eş değerdedir.

Tezene vuruş şekli: Otuzikilik nota seslendirilirken bir vuruş vurulur. Ancak vuruş süresi (seslendirilirken geçen süre) onaltılık notayı icra ederken geçen sürenin yarısı kadar bir zamanda, yani onaltılık notayı icra şeklinden daha seri hareketle.

 ALTIŞDÖRTLÜK NOTA: Süre bakımından değeri üstte anlatılan notalardan daha da küçüktür. Çok seri bir biçimde seslendirilir. Onaltılık notanın 1/4'lük süreci içerisinde seslendirilmelidir.

Eserler yazılırken bir sürü değişik çengelli nota yanyana görüntü kargaşalığı yaratacağı için, notisler eserleri notaya alırken çoğu kez ritimsel bakımdan yan yana olan çengelli notaları kalın çizgilerle birleştirmek suretiyle göz estetiğini sağlarlar, bu aynı zamanda kolay okuma imkânı verdiği gibi ritimsel yapıyı da daha rahat görmeyi sağlar.

Örnek -A-

Örnek -B-

Yukarıdaki A ve B örneklerinde görüldüğü gibi ilk porte ile ikinci portenin içerikleri aynıdır. Yalnızca görüntü farkı vardır. Üst portede notalar doğal haliyle çengellerle ifade edilmişlerdir. Ancak bu şekilde yazılım, icra sırasında okuma zorluğu yaratır.

Aşağıdaki portede ise çengeller kalın bir çizgiyle ifade edilerek, komşu notalar birbirine bağlanmıştır. Bu şekilde yazılım notaları ritimsel açıdanda daha rahat icra etme fırsatı verir.

Örneğin: ilk portede ilk iki nota LA ve DO notalarında birer çengel mevcuttur. Yani her ikisi de sekizlik notadır. İkinci portede de yine ilk iki nota da LA ve DO notalarıdır ve kalın bir çizgi ile birleştirilmiştir. Bu kalın çizgi de LA ve DO notalarının sekizlik nota olduğunu ifade eder.

Ayrıca; ilk portenin ikinci bölümünde (ölçüsünde) ilk üç nota RE-DO-RE notalarıdır. Biri sekizlik diğer ikisi onaltılık değerdedir.

Yine ikinci portenin ikinci ölçüsünde aynı şekilde, ilk üç nota RE-DO-RE notalarıdır. Ancak bunlar ilk üçü bir kalın diğer ikisi iki kalın çizgi ile birleştirilmiş, burada da değer aynıdır, ilk notanın kalın çizgisi, onun sekizlik, diğer iki notanın iki kalın çizgisi, bu notaların birer onaltılık nota olduğunu ifade eder.

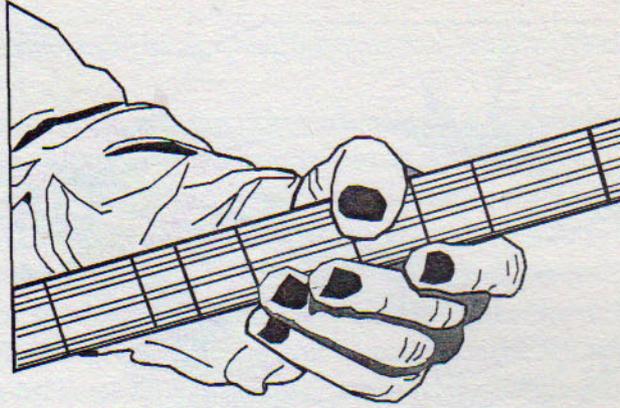
Özetlersek eserler yazılırken genellikle notaların değerleri çengellerle değil kalın çizgilerle ifade edilir. Bu şekilde yazılım hem okuma kolaylığı hemde ritimsel tezene atma rahatlığı sağlar.

TEZENE ÇALIŞMALARI'NA BAŞLAMA

Görülen ilk üç dersin bilgileriyle pratik çalışma yapmaya başlanabilir. Bunun için önce bağlamanın akortlu olması gerekir. Çok iyi bilinmelidir ki akortsuz bir bağlamada şeklen gösterdiğimiz perdelerin hiçbiri ses (frekans bakımından) doğru yerde olmayacak, dolayısı ile istenilen sesler elde edilemeyecektir.

Bağlamayı yeni öğrenme durumundaki bir insanın, daha önce başka bir çalgıyı çalabilme gibi bir yeteneği yoksa, belli bir müddet (ses aralıklarını tanıyınca kadar), akort yapabilmesi mümkün değildir.

Bunun için ilk zamanlar, çalışma öncesi, sazınızı muhakkak bilen birine akortlattırınız. Akortlu bir sazla, anlatılan bilgiler doğrultusunda hareket edildiğinde bağlama çalmayı başarmanız için hiç bir engel kalmaz. Başarıya ulaşmak tamamen sizin istek ve çalışmanıza bağlı kalır.

UYARI : Çalışma anında perdelere doğru parmaklarla basmaya özen gösterin. Edinecek olduğunuz yanlış bir alışkanlıktan kurtulmak oldukça zordur.

Üst teldeki DO perdesini 5.parmağınız (Baş parmak) kullanmalıdır. 1. parmağınız, alt tellerde Mi, orta tellerde La perdesini, 3. Parmağınız orta telde Sİ perdesini, 4.parmağınız alt telde Sol perdesini kullanmalıdır.

TAAAM TA RA TA RA TA RA TAM TAM TA RA TA RA TAM TAM TAM TA RA TA RA TAM

0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0

Çalışmaya başlamadan önce portedeki notalar önce solfej yapılarak göz alışkanlığı sağlanmalıdır. Görüldüğü gibi mevcut notaların hepsi LA notasıdır, ancak değerleri farklı yazılmıştır.

İlk nota dörtlük bir notadır ve süre olarak en büyük olanıdır. Dört vuruş yapılarak icra edilir. İstenirse yapılacak olan 4 tezenelik vuruşun ilki yapıldıktan sonra diğer üç vuruş tele dokunmadan beklenebilir. Bu şekilde icrası daha hoş olur. Diğer onaltılık notaların her biri için birer tezene vurulur. Sekizlik notalara bir vuruş vurulur ve bir vuruşluk zamanda beklenir.

Çalışma anında tezene vurulurken, sol el bileğinin aşağı yukarı hareketi duvar saatinin sarkaçı gibi eşit aralıklarla olmalıdır. TİK, TAK, TİK, TAK, TİK, TAK

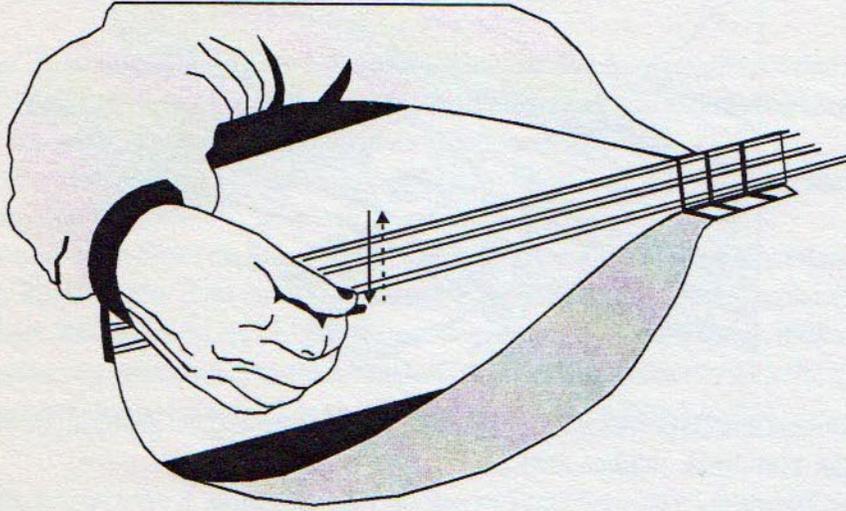
Bu eşitliğin hiç bozulmaması gerekir.

Yani TİİİK TAK, TİK, TAAAK gibi vuruşun biri uzun biri kısa süreli olmamalıdır.

Portedeki notaları solfej yaptığımızda;

Okurken ya da tezene atarken, notalar arasında hiç gecikme yapılmadan baştan sona kadar aynı eşit süreyle icra edilmelidir. Tezene atarken bileğin aşağı yukarı hareketinin eşit aralıklı olmasına çok dikkat edilmelidir.

Eksersiz sazla uygularken, saz nizami bir şekilde kucağa alındıktan sonra, sol elin birinci parmağı orta telde LA notasına konur. Çünkü portedeki LA sesi sazda orta teldeki LA perdesine tekâmül eder. Çalışma esnasında tezenenin üst tellere pek dokunulmasına izin verilmeyecek şekilde çalışılır.

Elinizi iyice alıştıran kadar portedeki müzik motiflerini iyice çalışın. Bileğiniz çok rahatlıkla icra edebilecek duruma gelene kadar bu çalışmayı devam ettirin.

TEZENE İLE GAM ÇALIŞMASI

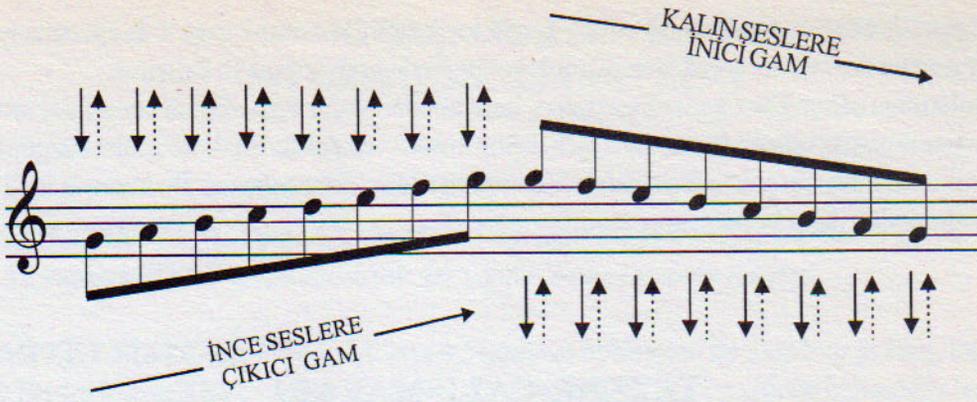
GAM: Sekiz komşu notanın kalın sestene inceye ya da ince sestene kalına gitmek üzere sıralanmış dizisi. SOL, LA, Sİ, DO, RE, Mİ, FA, SOL ya da SOL, FA, Mİ, RE, DO, Sİ, LA, SOL.

Bu sekiz komşu notayı kalından inceye ya da inceden kalına doğru sözle veya sazla seslendirme ya da “gam yapmak” denir. Kalın seslerden ince seslere doğru yapılan gama çıkıcı gam, ince seslerden kalın seslere doğru yapılan gama inici gam denir.

Öğrenme safhasında sazla sık sık gam yapmak sureti ile perdelerin kullanım alışkanlığının edinilmesi gerekir.

Saz ile gam çalışmalarına başlamadan önce, portedeki notaların sazımızdaki perde karşılıklarını çok iyi ezberleyin, çünkü uygulama anında, hiç kopukluk yapmadan, duvar saatinin sarkacı gibi, eşit süreli aralıklarla hareket etmelisiniz.

Perdeleri kullanacak parmakların, hangi perdeyi kullanması gerektiğini doğru şekilde öğreniniz.

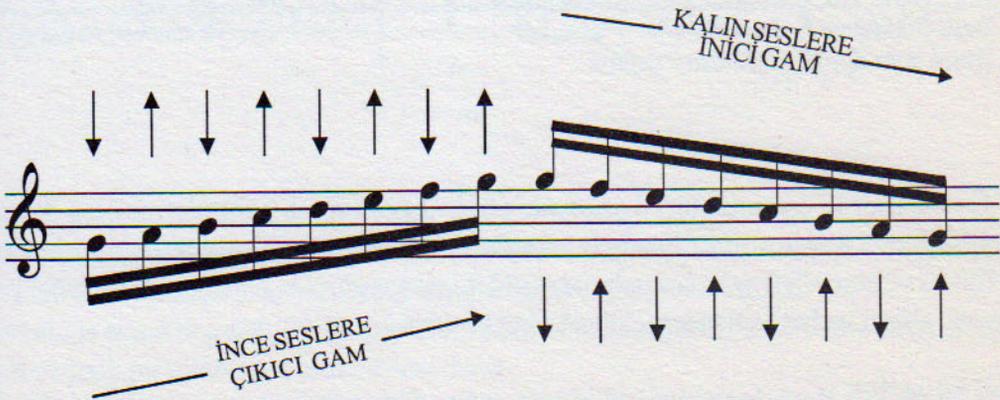
Gam'a kalından inceye doğru başlayıp hiç beklemeden, indiğiniz süredeki aralıklarla tekrar inceden kalına doğru devam edin.

Sekizlik notalarla çalıştığımız gamı gerçekleştirirken. Harekete yukarıdan başlayan bileğiniz aşağı doğru tele tezeneyi dokundursun, yukarı doğru hareket ederken tele dokunmayınız.

Orta tele boş (parmak basmadan) tezene dokundurarak seslendirdiğiniz SOL sesinden sonra 1.parmağınızı orta telde LA perdesine basarak yine tezenenizle yukarıda anlatılan şekilde orta tele dokunmak süreti ile LA notasını da seslendirin, sonra 3. parmağınız orta telde Sİ perdesine basılı olarak, seslendirmeyi orta telde gerçekleştirdikten sonra 5. parmağınız (baş parmak) DO perdesine basılıyken üst tellere anlatılan şekilde vurunuz. Sonra sırasıyla alt tellere boş olarak vurmak suretiyle RE sesini, alt tellerde 1. parmağı Mİ perdesine basmak suretiyle Mİ notasını, arkasından 2. parmağınızın FA perdesine basılı olarak FA notasını ve son olarakta 4.parmağınızı alt telde SOL perdesine basılı olarak SOL sesini seslendirdikten sonra ara vermeden çalışmayı aşağıdan (ince seslerden) yukarı (kalın seslere) doğru gerçekleştiriniz.

İnici ve çıkıcı olarak yaptığınız gam'a parmaklarınız doğru ve düzgün bir şekilde iyice alışincaya kadar çalışınız.

Sonra; gamı aşağıdaki portede olduğu gibi onaltılık notalarla yapmaya çalışın. Bunun için ilk notayı seslendiren bileğiniz yukarı çıkarken sıradaki notayı da seslendirsin. Böylece bilek her aşağı iniş çıkışta birer notayı seslendirebilsin. Öğrendiğiniz gibi onaltılık notalara yalnızca bir tezene vurmaktır gerekmektedir. Yine bu çalışmayı yaparken de bileğinizin duvar saati sarkacı gibi eşit süreli aralıklarla hareket etmelidir. Aşağıya indiğinde ne kadar beklemişse, yukarı çıktığında da o kadar beklemeli, aşağı hareket ederken ne kadar zaman geçirmişse yukarı çıkarken de aynı zamanı harçmalıdır.

Aynı şekilde birer vuruşluk hareketlerle gerçekleştirdiğiniz onaltılık gam'a da elleriniz iyice alıştıktan sonra, her bir notaya dört vuruş gerektiren dörtlük notalarla da gam yapmaya çalışınız.

Uygulamaya çalıştığınız gam eksersizleri, hem notaları daha hızlı okuma becerinizi arttırmış olacaktır hemde okuduğunuz notaları parmağınızda daha hızlı iletme imkânı verecektir. Bu da sazı daha düzgün kullanmanızı yardımcı olacaktır. Bunun için gam çalışmalarını üşenmeden tekrar tekrar çalışınız. Bu konuyla ilgili çalışmalarınızı iyice beceri edinmeden diğer konuya geçmeyiniz.

TEZENE ÇALIŞMALARI

0 0 1 1 2 2 1 1 0 0 2 2 1 1 0 0

Yukarıda yazılı melodiyi de aksatmadan, ezbere çalana kadar çalışınız. Portenin ortasındaki dik siyah çizgi ve porte sonundaki noktalı şekil için (tekrar işareti) aşağıdaki bilgileri okuyun. Dönüş işareti hemen hemen bütün müzik eserlerinde kullanılan bir işarettir.

DÖNÜŞ İŞARETİ: Bir müzik parçasının tamamı veya bir bölümü tekrar edilecekse o kısım tekrar yazılmayıp önüne tekrar işareti konur. Bu tekrar işareti ya başa yada dönüşte karşılığı varsa o bölüme dönüp tekrar etmemizi sağlar.

Ölçü Ölçü Ölçü çizgisi Ölçü

Başta döndürür ve bu bölümün ikinci defa tekrar edilmesini sağlar

Bu noktadan sonraki kısmın tekrarını sağlar

Dönüş İşareti

Geriye dönüşü sağlar

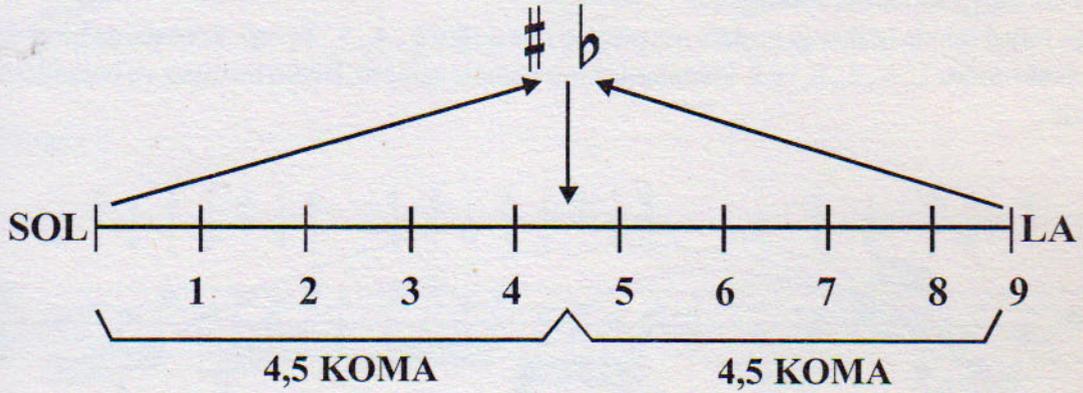
ÖLÇÜ : Bir musiki eserinin (türkü,şarkı,saz eseri,v.b) eşit süreli bölümlerine ölçü denir. Her ölçü içerisindeki nota değerleri toplamı eşittir. Eserlerin başında portede ilk önce Sol anahtarı, sol anahtarının önünde varsa arızalar (diyaz ve bemoller) daha sonrada altlı üstlü iki rakam görülür. Bu rakamların üstteki usûlün kaç zamanlı olduğunu, alttaki ise her zaman için alınan birimi gösterir.

ÖLÇÜ ÇİZGİSİ: Portede ölçüleri birbirinden ayıran dikine çizilmiş in ce çizgilere denir.

KOMA, ARALIK VE DEĞİŞTİRME İŞARETLERİ

KROMATİK GAM: Diatonik gamdaki 5 aralığın bölünmesiyle meydana gelen, birbirine eşit uzaklıktaki 12 yarım sesi olan gama kromatik gam denir. **Bak:** *Tampere sistemi*.

TAMPERE SİSTEMİ: Tam aralıkların 4,5 komaya bölünmesi ile meydana gelmiş, batı mûsıkisinin öz sistemidir. Bu 4,5 komada bir evvelki sesin diyezi, bir sonraki sesin ise bemolünün bulunduğu kabul edilmiştir. Bu biraz teoriktir. Aslında kromatik yarım ses 5 koma, diatonik yarım ses ise 4 komadır. Fakat batı müzikkileri, birçok kolaylıkları sebebiyle yarım sesi 4,5 koma olarak almışlardır. Böylece tam aralıkların 4,5 komada ikiye bölünmesiyle bir sekizli içinde birbirinden eşit uzaklıkta on iki ses meydana gelir. Bu sisteme tampere sistemi denir.

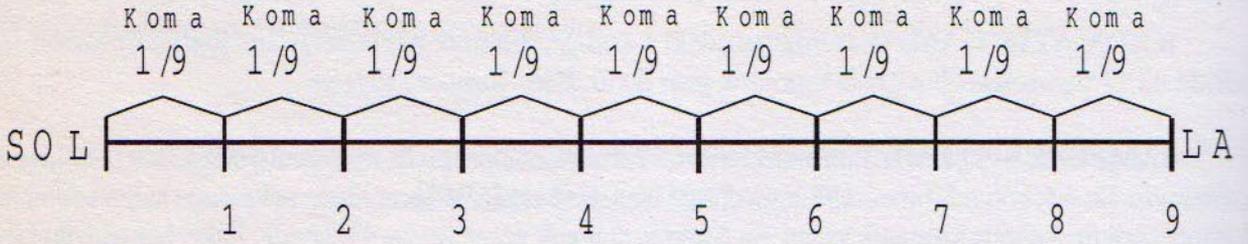

KOMA: Sesin kulakla farkedilebilen çok küçük bir parçasıdır. Aralıklardan söz ederken tam ses, yarım ses adını verdiğimiz, iki ses arasındaki uzaklıkların en küçük parçasıdır.

Mûsikide tam ikili aralık, küçük küçük birbirine eşit dokuz parçanın birbirine birleşmesinden meydana gelmiştir. Bu küçük parçaların her birine koma denir.

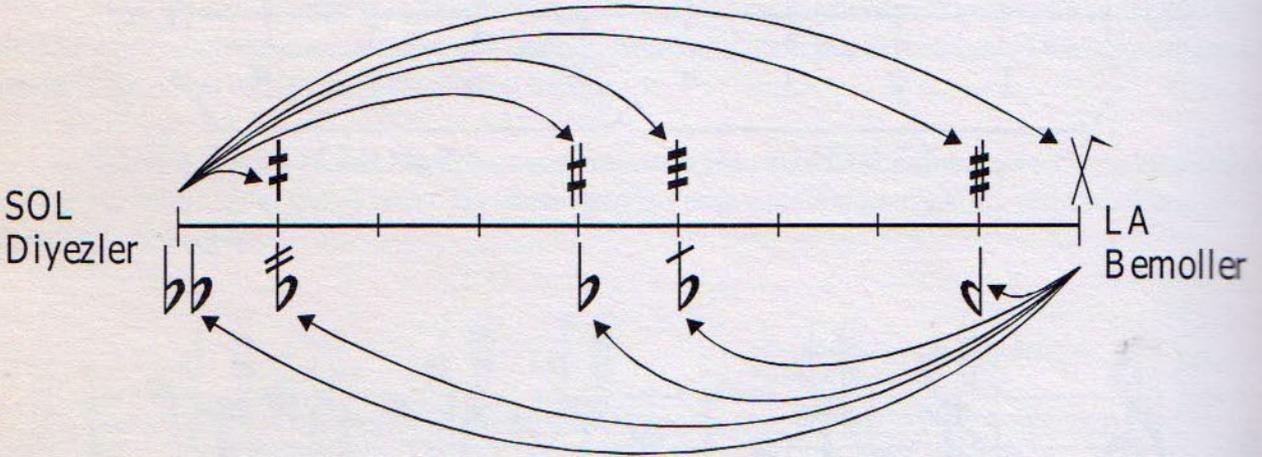
Tam ses, iki ses arasında dokuz komalık uzaklık olan aralıklardır. Batı Mûsıkisinde dizileri oluşturması bakımından aynı özellikleri taşıyan SOL gamı kullanılmaktadır.

Bu gam'a göre de Sİ-DO ve Mİ-FA aralıkları 4 komadır. SOL-LA, LA-Sİ, DO-RE, RE-Mİ, FA-SOL aralıkları 9 komadır.

ARALIK: Tampere sisteminin, tam ikili aralığın (arasında 9 koma olan tam seslerin) ortadan bölünüp 4,5'uncu komasında kalın sesin diyezinin ince sesin bemolünün bulunduğu kabul eden eşit aralıkları karşısında, Türk müzikisinde durum başkadır.

Türk müzikisinde herhangi bir tam ses pestten tize doğru 1., 4., 5., 8. ve 9. komalarda birer diyez; yine tizden peste doğru 1., 4., 5., 8. ve 9. komalarda birer bemole sahiptir. Bütün bu diyez ve bemollerin özel şekilleri vardır.

Türk müziği sisteminde SOL-LA, LA-Sİ, DO-RE, RE-Mİ, FA-SOL aralıkları üst şemada izah edildiği gibi 9 komadır. Diyez ve bemollerin özel şekilleri vardır. Ancak nazari olarak hesaplanan diyez ve bemollerin tamamı icrada kullanılmaz. Ağırlıklı kullanılan 1., 3. ve 4. komadaki diyez ve bemolledir.

Yarım ses olarak kabul edilen Sİ-DO ile Mİ-FA aralıkları 4 komadır ve herhangi bir değiştirme işaretiyle değiştirilmez.

DİYEZ: (#) Önüne geldiği notayı koma değeri kadar inceltir (Tizleştirir).

BEMOL: (b) Önüne geldiği notayı koma değeri kadar kalınlaştırır (pestleştirir).

duvar saati sarkacı gibi düzenli olmalıdır.

ALİŞTİRMA 2: 1- Parça onaltılık notalardan oluşmuş, her ölçü toplam 2 adet dörtlük nota değerinde nota içermektedir. Her onaltılık nota için bir tezene vurmak gerekir.

ALİŞTİRMA 3: 1- Portenin ortasındaki iki çizgi ve iki noktadan oluşan işarete ölçü tekrar işareti denir. Bu işaret kendinden önceki ölçü içerisindeki notaların tekrar edilmesini ifade eder.

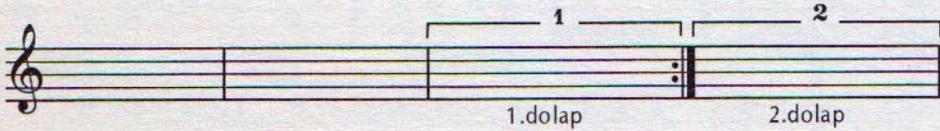
2- Portenin sonunda tekrar (dönüş) işaretinin üzerindeki S harfine benzer ortası çizgili işarete senyö denir. Bu işaret de tekrar işaretidir. Bu işaret genellikle başa dönüşü sağlar. (Bak: senyö işareti)

3- Alıştırmada ölçü tekrar işareti, bir önceki ölçüyü yeniden tekrar ettirdikten sonra seslendirmeye devam edilir, parçanın sonundaki dönüş işareti karşılığı olan dönüş işaretine dönüş sağlar bu kısımda bir kere daha seslendirdikten sonra senyö işareti devreye girer ve parçanın başına döndürerek tekrarı sağlar. Bu ikinci tekrarda da önceki gibi diğer işaretlerde dikkate alınarak seslendirilir. İkinci tekrarın sonunda seslendirme işlemi bitirilmiş olur.

SENYO: Bir müzik eserinde bir kaç bölümün yinelenmesini sağlar veya parçanın başına dönülmesini gerektirir, eserin ilk seslendirildiği bölümden geriye dönülür. Geriye dönülmesi gereken yerde aynı şekilde karşılığı bulunur, şayet karşılık mevcut değilse parçanın başına dönülmesi gerektiğini ifade eder.

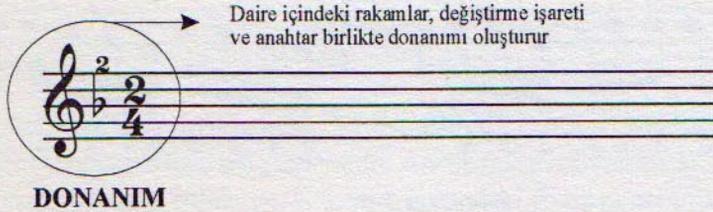
KODA: Bir müzik eserini belli bir yere kadar yineleyip, bir bölümünü seslendirmeden başka bir bölümde bitirmek için kullanılan bir işarettir.

DOLAP: Eserlerde iki kere yinelenen bölümlerin bitiş sesleri genellikle değişik olur. Bitiş seslerindeki bu değişikliği göstermek için kullanılan bölümlere dolap denir. İlk seslendirmede 1. dolap içeriği dikkate alınır. İkinci tekrarda 1. dolap atlanır, 2. dolap seslendirilir. Birinci dolabın sonunda kesinlikle tekrar işareti olmalıdır.

DONANIM: Portenin başına konulan Sol anahtarından sonraki diyez, bemol işaretleri ve altlı üstlü iki adet rakamın tümünün oluşturduğu gruba donanım denir.

Donanımda bulunan diyez veya bemol işaretleri eserin sonuna kadar parçayı etkiler hangi aralık veya çizgi üzerine konulmuşsa o sesin parça sonuna kadar, konulan diyez ise diyez, bemol ise bemol olarak seslendirileceğini ifade eder.

Donanımdaki Sol anahtarını porteye çizgi isimlerini verir (2. çizginin Sol olduğunu ve diğer çizgi ve aralıkların Sol çizgisine göre sıralanacağını ifade eder İnce seslere SOL-LA-Sİ-DO, kalın seslere de SOL-FA-Mİ-RE-DO gibi)

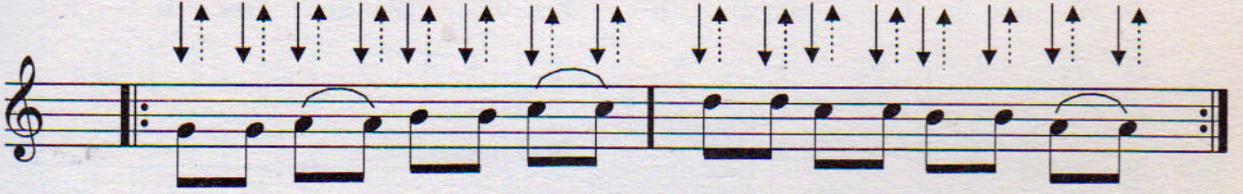
3. çizgi üzerindeki Bemol 2 işareti eser boyunca Sİ perdesinin Sİ bemol 2 olarak kullanılmasını gerektirdiğini anlatır.

Alt alta yazılan 2/4 rakamları ise eserin usûlünü ve her ölçüde 2 adet dörtlük nota değerinde notanın varlığını ifade eder. Üstte bulunan rakam usûlün kaç zamanlı olduğunu, alttaki ise her zaman için alınan birimi anlatır

SEHER OLDU VAKT OLDU (TÜRKÜ)

Se her ol du vakt ol du si nem ya re that ol du
Öt me ey ga rip bül bül yar ge le cek vakt ol du

Ağ la rı.....m sız la rı.....m sen siz öm re ya na rı.....m

Seher oldu vakt oldu
Sinem yare taht oldu
Ötme ey garip bülbül
Yar gelecek vakt oldu

Ağlarım sızlarım
Sensiz ömre yanarım

Seherin tan vaktında
Bülbül öter tahtında
Ötme ey garip bülbül
Yar gelecek vaktında

Ağlarım sızlarım
Sensiz ömre yanarım

AL MENDİLİ MENDİLİ (HALAY)

Antakya - Şenköy

1-Ka ran fil ka tar ol du Has ret lik ye ter ol du
2-Naz lı ya rin ko ku su Bur num da tü ter ol du
Al men di li men di li Kız se ver ka ran fi li

Karanfil katar oldu
Hasretlik yeter oldu
Nazlı yarin kokusu
Burnumda tüter oldu

Al mendili mendili
Kız sever karanfili

Mendil bağlarım yandan
Seni severim candan
İki yerde yar olmaz
Ya benden geç ya ondan

Al mendili mendili
Kız sever karanfili

Halay: Orta Anadolu ile Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde toplu, düz dizi halinde ve disiplinli bir biçimde en az beş kişiyle oynanan oyunların tümüne denir.

Al mendili mendili parçasını seslendirirken, dörtlük notalara iki, sekizlik notalara bir tezene vurunuz. Donanımda, parça seslendirilirken Sİ notasının, Sİ bemol 2 olarak uygulanması gerektiğine dikkat ediniz.

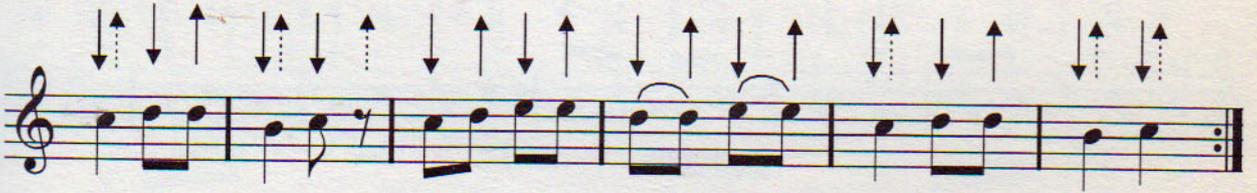
Tezene kullanırken duvar saati sarkaçı gibi düzgün süreli hareketler yapmayı unutmayınız.

BİLMEM ŞU FELEĞİN BENDE NESİ VAR

Çamşılı Türküsü

Bil mem şu fe le ğin ben de ne si var San ki be nim mor süm
Her var dı ğın yer de yar is ter ben den

bül lü ba ğım var Zem he ri a yın da gül is ter ben den

Bilmem şu feleğin bende nesi var
Her vardığın yerde yar ister benden
Sanki benim mor sümbüllü bağım var
Zemheri (*) ayında gül ister benden

Yorulduğum da yol üstüne oturdum
Güzeller başıma derilsin diye
Gittim padişah'tan ferman getirdim
Herkes sevdiğine sarılınsın diye

Evlerinin önü zeytin ağacı
Dökülmüş yaprağı kalmış siyeci (**)
Eğer senin gönlün bende bende yok ise
Sen bana kardeş de ben sana bacı.

1- Seslendirmeye başlamadan önce donanıma dikkat ediniz. Donanımda hiçbir değiştirme işareti olmadığı için parça naturel (ana) seslerle seslendirilmelidir. Yani öğrendiğimiz diğer iki türküde olduğu gibi Sİ bemol 2 perdesi değil, naturel Sİ perdesi kullanılmalıdır.

2- Sekizlik notalara 1, dördümlük notalar 2 tezene vurumuz.

3- İlk portenin 4., ikinci portenin 2. ölçülerindeki sus işaretleri sekizlik değerindir. Sekizlik suslarda birer tezene vurulmadan es yapılmalıdır (susulmalı).

4- Sözler okunurken ilk dönüş işaretine kadar birinci mısra, ikinci tekrarda ikinci mısra seslendirilerek devam edilir. Porte sonundaki dönüş işareti 3. mısradan sonrasının tekrarını gerektirir.

(*) ZEMHERİ: Kışın en şiddetli zamanı, kara kış.

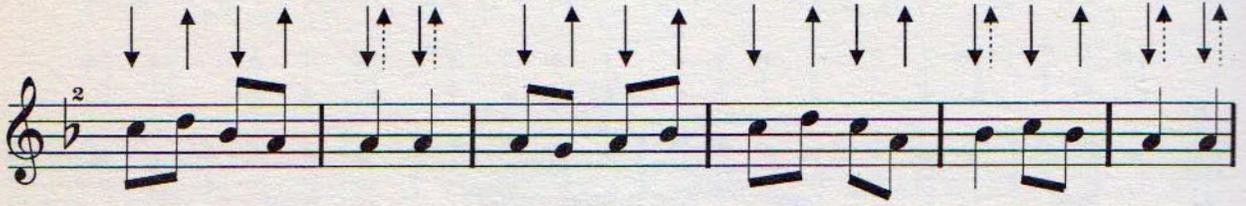
(**) SİYECİ : 1- Bağ, tarla çevresine çekilen çalı çit. 2- Yapraksız ve meyvesiz du rumdaki ağaç.

TEMİR AĞA

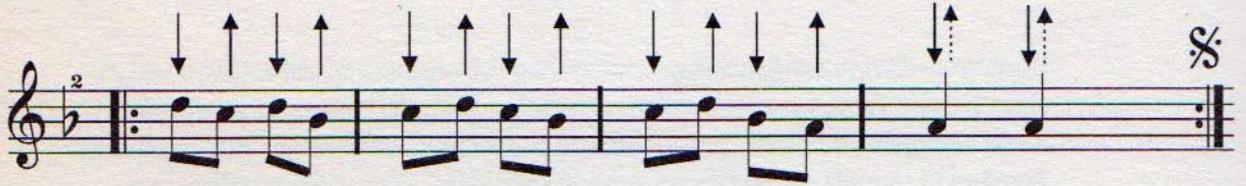
Yöre: İmranlı

Ka le nin ba şın da e ker ler da rı e ker ler bi çer ler

e der ler kâ rı Yar ba na yol la mış ay vay la na rı

Oy Te mir a ğa ya yan Te mir a ğa
Bir a yak üs tü ne dön Te mir a ğa

Kalenin başında ekerler kuncu
Ekerler biçerler severler genci
Yar bana göndermiş ayva turuncu

Kalenin başında ben olaydım
Elâ göz üstünde kaş ben olaydım
Bacısı güzele gardaş olaydım

Oy Temirağaya yan Temirağa
Bir ayak üstüne dön Temirağa

Oy Temirağaya yan Temirağa
Bir ayak üstüne dön Temirağa

1-Donanıma dikkat ediniz. Donanımda; Sİ çizgisi üzerinde Sİ bemol 2'nin oluşu parçayı sonuna kadar etkiler, seslendirirken Sİ perdesini değil, Sİ bemol 2 perdesini kullanınız.

2- Sekizlik notalara 1, dörtlük notalara 2 tezene vurunuz.

3- Son portedeki dönüş işaretlerini uyguladıktan sonra, senyo gereği başa dönerek, yeniden seslendirme yapınız.

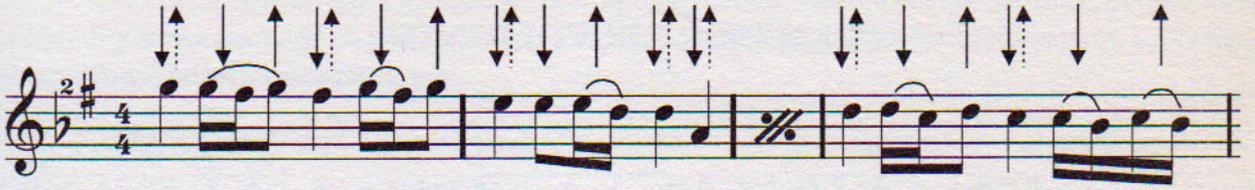
4- İkinci ve üçüncü tekrarlarda türkünün ikinci ve üçüncü dörtlükleri okunur.

5- Tezene atışlarınızda, bileğinizin hareketleri eşit süreli olmalıdır.

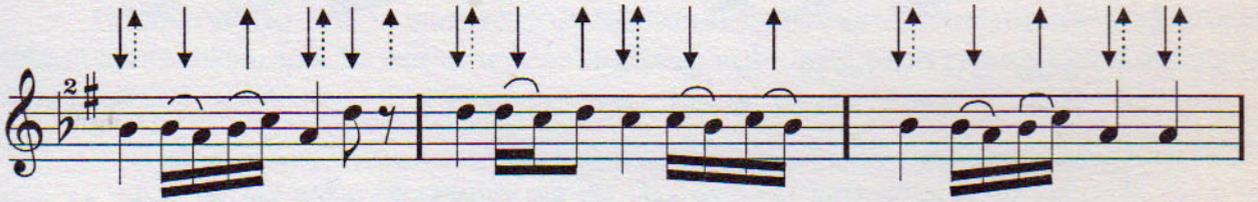
6- Parçayı notaya bakmadan, ezbere çalma başarısını gösterene kadar çalışınız.

KALEDEN KALEYE ŞAHİN UÇURDUM

Yöre: Adıyaman

Ka le den ka le ye şa hin u çur dum A hi len vah i len

gü nüm ge çir dim Ah i len vah i len gü nüm ge çir dim

Ya re şe ker ez dim şer bet i çir dim Öy lo lur böy lo lur

Türk men gü ze li e da sı hoş o lur Türk men ge li ni

Kaleden kaleye şahin uçurdum
Ah ilen vah ilen vah ilen günüm geçirdim
Yare şeker ezdim şerbet içirdim

Kaleden kaleye taş ben olaydım
Ela göz üstüne kaş ben olaydım
Yalnız kalana eş ben olaydım

Öylolur böylolur Türkmen güzeli
Edası hoş olur Türkmen gelini

Öylolur böylolur Türkmen gelini
Edası hoş olur Türkmen gelini

1- Donanıma dikkat ediniz. Türkünün tamamında Sİ Bemol 2 ve FA diyez per deleri kullanılmalı, naturelleri dikkate alınmamalıdır.

2- Dörtlük notalara 2, sekizlik notalara 1, onaltılık notaların ikisine bir mızrap vurulmalıdır.

UZUN İNCE BİR YOLDAYIM

Yöre: Sivas-Şarkışla

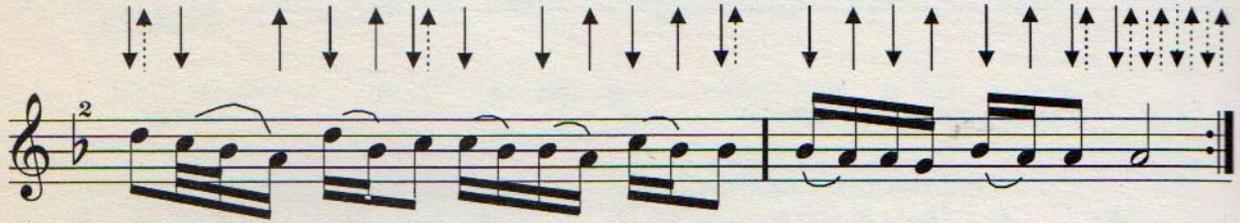
Aşık Veysel Şatıroğlu

U zun in ce bir yol da yım saz
Gi di yo rum gün düz ge ce saz

Bil mi yo rum ne hal da yım gi di yo rum gün düz ge ce

gün düz ge ce gün düz ge ce gün düz ge ce vay

Uzun ince bir yoldayım
Gidiyorum gündüz gece
Bilmiyorum ne haldayım
Gidiyorum gündüz gece

Dünyaya geldiğim anda
Yürüdüm aynı zamanda
İki kapılı bir handa
Gidiyorum gündüz gece

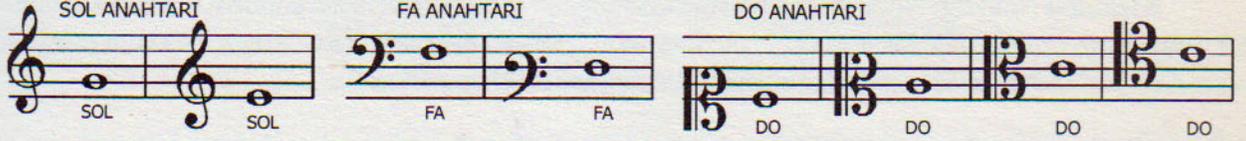
Şaşar veysel iş bu hale
Gâh ağlıya gâhı güle
Erişmek için menzile
Gidiyorum gündüz gece

TEMEL MÜZİK BİLGİLERİ

Solfej: Notaların isimleri, sesleri ve süreleriyle okunmasına denir.

Vuruş: Notaların sürelerini belirlemek için yapılan sayma hareketine “vuruş” denir.

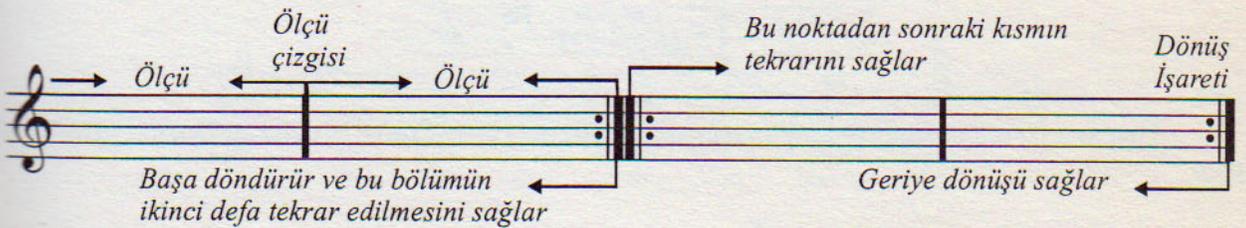
Anahtar: Portenin başına konulan ve başladığı çizgiye kendi adını veren işaretlere denir. Anahtarların en önemli görevleri portedeki çizgi ve aralıklarını dolaysıyla da notaları isimlenmelerini sağlamaktır. Türk Müziği sisteminde sol anahtarı kullanılmaktadır.

Uzatma Noktası: Sesli ve sessiz sürelerin değerlerini arttırmak için notaların ve susların sağına konan noktaya uzatma noktası denir. Bir notanın veya sus'un sağına konulan nokta, o nota veya sus'u kendi değerlerinin yarısı kadar daha uzatır.

NOTALARDA UZATMA NOKTASI	SUS'LARDA UZATMA NOKTASI

Tekrar İşareti: Bir müzik parçasının tamamı veya bir bölümü tekrar edilecekse o kısım tekrar yazılmayıp önüne tekrar işareti konur. Tekrar işareti ya başa ya da dönüşte karşılığı mevcutsa o bölüme dönülerek ikinci tekrarı sağlar.

Çift Uzatma Noktası: Sesli ve sessiz sürelerin sağına konulan yanyana iki nokta o notayı ya da sus işaretini, nota ya da sus işaretinin kendi değerinin yarısı ve yarısının yarısı kadar uzatır.

Kısaltma Noktası: Nota ve susların süre uzunluğunu azaltan, üzerlerine konulan noktalara kısaltma noktaları denir. Üzerlerinde kısaltma noktası olan notalar kesik kesik çalınır ve okunur. Notanın çok kesik seslendirilmesi istendiğinde notanın üst kısmına konulan nokta üçken şeklini alır.

Uzatma Bağı: İsimleri ve sesleri aynı olan notaların değerlerini arttırmak için kullanılan çizgilere uzatma bağı denir. Böyle çizgilerle birbirine bağlanan notalar, kesinti yapılmadan ve bir nota gibi seslendirilirler.

Bitirme İşareti: Bir müzik parçasının bittiğini göstermek için son ölçüden sonra bir kalın çizgi daha çizilir. Buna bitirme çizgisi denir.

Ölçü Tekrar İşareti: Bir müzik eseri seslendirilirken içerdiği ölçülerden birinin üst üste tekrar gerektiğinde, ölçü yeniden yazılmayıp, bir sonraki ölçüye bir çizgi ve iki nokta konur. Bu bir önceki ölçünün tekrarını gerektirir.

Çarpma Notası: Esas notaya bir tam ses uzakta bulunan ve çabucak parmak çarpıp esas notaya geçilen notalara çarpma notası denir. Çarpma notasının değeri asıl notadan daha büyük olamaz ve seslendirilirken esas nota, çarpma notasının süresi düşürülerek seslendirilir.

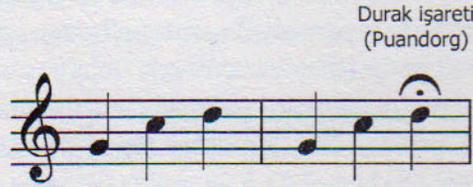
Üçleme: İki eşit notanın aynı süre vuruşu içinde, üç nota olarak kabul edilmesine üçleme ya da triyole denir.

Senyo: Bir müzik parçasında; ikinci konulduğu yerden, birinci konulduğu yere dönüleceğini gösteren bir işarettir.

Durak İşareti: Notaların süresi dışında, istenildiği kadar uzatılabileceğini gösteren bir işarettir. Uzatma süresi, çalan, okuyan ya da yönetenin isteğine bağlıdır.

⊕ Koda: (Coda) Bir müzik parçasının belli bir yere kadar tekrar edelip, bir bölümünü atladıktan sonra başka bir yerde bitirmek için kullanılan işarettir.

Tril: Birbirine yarım ve tam ses aralığı içinde bitişik iki notanın veya notaların sırayla ve süratli bir şekilde taranarak çalınmasına tril denir.

Sus İşaretleri: Bir müzik eseri seslendirilirken, susulması gereken yerleri belirten işaretlere sus işaretleri denir ve sus işaretlerinin de notalar gibi süre değerleri vardır.

SUS İŞARETLERİ

Birlik Sus	İkilik Sus	Dörtlük Sus	Sekizlik Sus	Onaltılık Sus	Otuzikilik Sus	Atmışdörtlük Sus
---------------	---------------	----------------	-----------------	------------------	-------------------	---------------------

NOTALAR

Birlik Nota	İkilik Nota	Dörtlük Nota	Sekizlik Nota	Onaltılık Nota	Otuzikilik Nota	Atmışdörtlük Nota
----------------	----------------	-----------------	------------------	-------------------	--------------------	----------------------

İsimleri aynı olan nota ve susların değerleri de aynıdır. Notalar değerleri kadar seslendirilmeyi, suslar da değerleri kadar susulması gerektiğini ifade ederler.

BOZUK DÜZENDE KULLANIM POZİSYONLARI

Uzun sap bağlama'da (Bozuk düzende) sol el belli bir konumda durmaz. Genellikle alt tellerde sap üzerinde aşağı ve yukarı hareketler yapar. Bu hareketler sırasında baş parmak (5.) hem sap üzerindeki hareketi hemde diğer parmakların doğru ve seri kullanılmasını sağlamakla birlikte iyi bir tutuş pozisyonunda da etkindir. Baş parmak kullanımı bağlama çalmaya özgü bir durumdur. Üst tellerdeki sesler baş parmak basılarak seslendirilir. Diğer saplı telli sazlarda, bağlamada olduğu gibi baş parmak kullanımı yoktur. Bozuk düzende alt teller (LA) ile üst teller (SOL) arasında ikili (majör) aralığı vardır. Bu aralık baş parmak yardımıyla çok sık kullanılarak çalış şeklinde büyük avantaş sağlar. Bu aralık kullanılırken baş parmak, 1. parmak (işaret parmağı) ile aynı perdededir (1. parmak DO, 5. parmak "baş parmak") Sİ bemol, 1. parmak RE baş parmak DO). Bu özellik bağ lamanın bütün perdelinde kullanılabilir. Bu özellik kullanılabilmektedir.

Baş parmak 1. parmakla birlikte alt tel ve üst tellerde yarım ses (minör) aralıkların çalınmasında da kullanılır (1. parmak alt tel RE, baş parmak üst tel DO diyeyz). Bu aralık seslendirilirken 5. parmak üst telde 1. parmağın alt telde bastığı perdelerin bir altındaki perdeye basar. Yine 5. parmak gerek 1., gerekse 2. (orta parmak) parmaklarla birlikte artmış aralık elde edilmesinde de sıkça kullanılır (2. parmak alt tel DO diyeyz, 5. parmak üst tel Sİ bemol). Bu durumda 5. parmak, 2. parmağın bastığı perdenin bir üstündeki perdeye basar. Aynı şekilde 2. parmakla 5. parmak alt ve üst tellerde küçük üçlü (minör) seslendirilmesinde kullanılır (2. parmak RE, 5. parmak Sİ). 5. parmağın 3. (yüzük parmağı) parmakla kullanımında da büyük üçlü (majör) aralıklar seslendirilebilir (3. parmak Mİ, 5. parmak DO, 3. parmak RE, 5. parmak Sİ bemoş). LA kararlı dizilerin birçoğunda bulunan Komalı Sİ sesi (Sİ bemol 2) 5. parmakla üst telde sıkça kullanılmaktadır. Bu sayılan aralıklar sol elin belli perdelere sabit kalmasıyla sağlanırlar. Bu aralıkların bağ lamanın 24 perdesinde taranspozisyonu düşünülecek olursa, dizilerin ve tavrıların icrasında nedenli kolaylık sağladığı görülür. Sol elin hareket etmesiyle bu aralıkların sayılarının da artacağı görülür. Bu özelliklerden yararlanarak Bozuk düzende pozisyonlar 5. parmağın üst eşige en yakın olduğu perdeden itibaren aşağıdaki gibidir.

1.KULLANIM POZİSYONU:

Bozuk düzende kullanım geleneği ve alışkanlığına bağlı olarak 5. parmağın üst tel LA perdesindeki durumudur. 1. pozisyonda birbirinden farklı dizilerin icrasında 5. parmak haricinde diğer parmakların kullanım perdeleri de değişeceğinden birinci pozisyonu 1. pozisyon; 1. pozisyon A, 1. pozisyon B gibi bölümlere ayırarak incelemek kolaylık sağlayacaktır.

Üst eşige en yakın perde 5. parmakla SOL diyeyz perdesidir. Bu perde bazen transpoze dizilerde kullanılır. Bu sebeple 5. parmağın LA perdesi üzerindeki yerine 1. pozisyon denilmiştir.

1. pozisyonun en önemli özelliği bütün LA kararlı türkülerde 5. parmak baskısıyla (boğma) alt tel LA sesinin üst telde güçlendirilmesidir.

Üst eşiğe en yakın perde 5.parmakla SOL diyez perdesidir. Bu perde bazen transpoze dizilerde kullanılır. Bu sebeple 5. parmağın LA perdesi üzerindeki yerine 1.pozisyon denilmiştir.

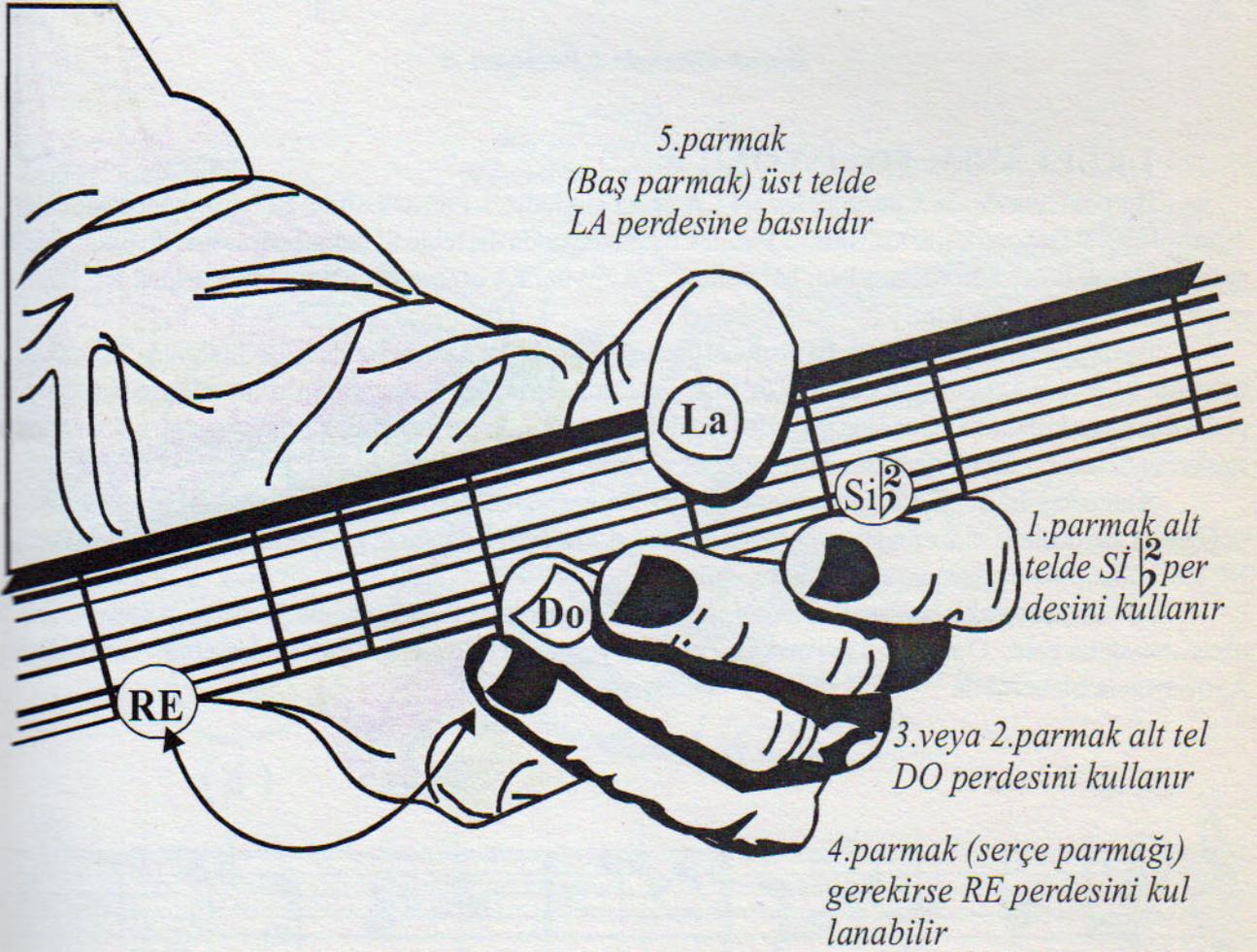
1.pozisyonun en önemli özelliği bütün LA kararlı türkülerde 5.parmak baskısıyla (boğma) alt tel LA sesinin üst telde güçlendirilmesidir.

1.KULLANIM POZİSYONU A

Bu pozisyonda **5.parmak** üst tel LA perdesinde, **1.parmak** alt tel Sİ bemol 2, **3.parmak** (duruma göre 2.parmak) alt tel DO perdesine basacak şekilde durur. **4.parmak** gerektiğinde 1.telde RE perdesine basabilir. Bu parmaklar orta telde Mİ,FA,FA diyez, SOL perdelerinde rahatça basabilir.

Burada sol elin sabit kalması söz konusu idi. 1.Pozisyonda parçalar seslen dirilirken sol el sabit kalmayacağı için, genellikle LA kararlı dizilerin kararlarına doğru veya bazı çıkıcı parçaların başlangıç bölümlerinde bu pozisyon kullanılır.

Diziler içinde bir genelleme yapılacak olursa “**Düz Kerem**”, “**Yahyalı Kerem**” dizilerinde karar seslerinde, **LA-RE** ve **LA-Mİ** sesleri arasında seyreden bazı küçük aralıklı oyun türkülerinin başlangıcında kullanılabilirdiği gibi “**Kalenin bedenleri**” türküsü örneğindeki gibi bir parçanın tamamında çalınabilir. **SOL** kararlı dizilerde orta tel **RE** ve **Mİ** perdelerinde karar veren transpoze dizilerde de kullanılabilir.

Bozuk düzende 1.Pozisyon A

1.KULLANIM POZİSYONU B

Bu pozisyonda da 5.parmak üst tel LA perdesindedir. 1.Parmak alt tel Sİ bemol perdesindedir. 3.parmak gene DO perdesini kullanır. 3.Parmak bu pozisyonda üst telde Sİ bemol perdesine de basar. Buna paralel olarak orta telde Mİ perdesi, Mİ bemol, FA diyez, FA olmuştur. Alt telde 4.parmak RE bemol perdesine basacak şekildedir.

Buradaki SOL sesi üst telde parmak basmadan seslendirilir. 1.pozisyonda B'de 3.parmak, 5.parmakla üst telde Sİ bemol LA parmak çekerek de SOL sesleri çıkarır. Bozlak parçalarda, alt tellerle beraber bu pozisyon sıkça kullanılır. Genellikle bozlak dizilerin kararına doğru kullanılan bu pozisyon, LA üzerinde misket ve Sİ kararlı türkülerin seslendirilmesinde kullanılır.

Kalenderi dizisi bu pozisyona uygun dizilerdendir. Kalenderi dizisinde Sİ bemol, Sİ bemol 2 olarak değişebilir. Bu dizilerin tamamının seslendirilmesinde 1.pozisyon B yetersizdir. DO perdesine 1.parmakla basılıp RE sesi kullanılırken pozisyon sıkça değişecektir.

Ayrıca 4.parmakla basılan RE bemol sesi DO diyez perdesi olarak kullanıldığı zaman burada "Garip" dizisi meydana gelir. O zaman 3.parmak DO perdesi yerine DO diyez perdesinede basabilir. Garip dizisi 2.pozisyonda işlenecektir.

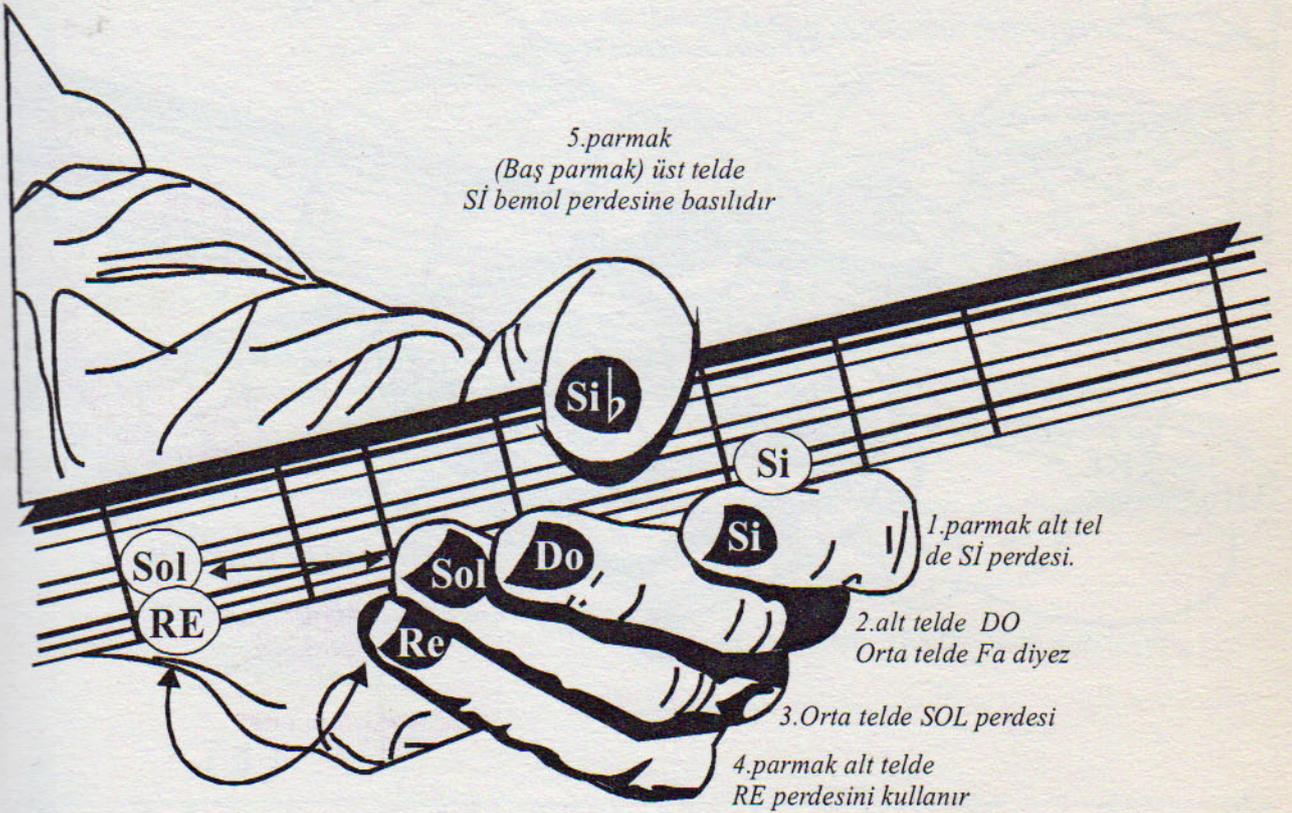
2.KULLANIM POZİSYON’U

Bu pozisyonda 5.parmak (Baş parmak) üst tel LA perdesinden kalkıp Sİ bemol perdesine gelmiştir.Değişik dizilere göre parmaklar değişeceğinden bu pozisyonda kendi arasında bölümlere ayrılarak incelenecektir.

2.KULLANIM POZİSYONU A

Bu pozisyonda 5.parmak üst tel Sİ bemol perdesinde, 1.parmak alt tel Sİ, 2.Parmak da DO, 4.Parmak da RE perdesindedir. Orta telde 2.Parmak FA di yez, 3. veya 4. Parmak SOL perdesinde kullanılır.SOL sesi üst telde çekerek de seslendirilebilir.

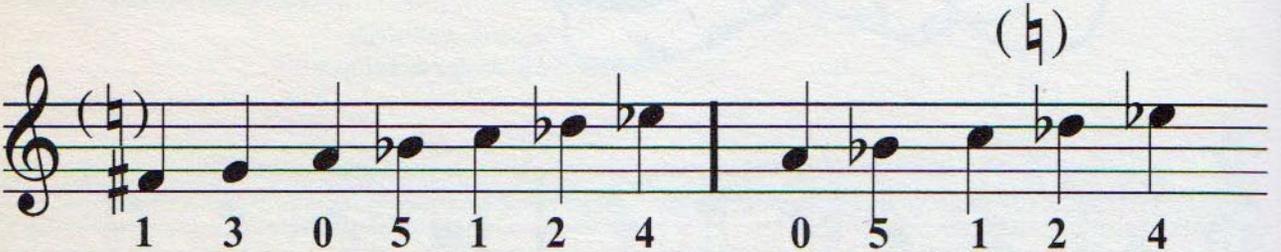
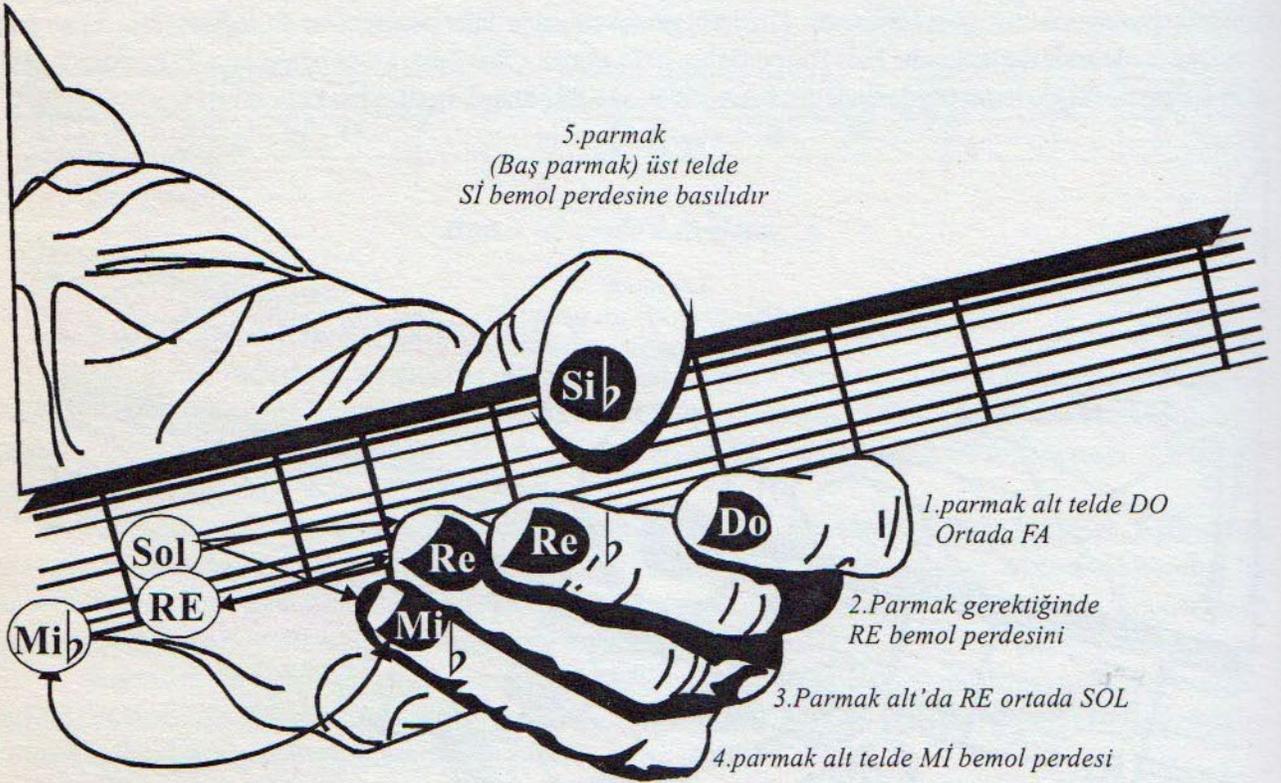
Dizilerden da anlaşılacağı gibi bazı SOL kararlı dizilerle, Sİ kararlı diziler de bu pozisyona uygundur. 5.Parmak Sİ bemol pek kullanılmamakla birlikte bazı Kars yöresi ve Azeri segâhlarında Sİ bemol yerine LA diyey perdesi kullandığımız zaman 5. parmak bu perdeye basar veya SOL sesini çeker.”Muhelif” dediğimiz diziler bu pozisyona en uygun olanlardır. Dizilerin genişlemesiyle diğer pozisyonlar da değişecektir. 5.parmak Sİ bemol perdesinde durmaktadır. Fakat bu perde hiç kullanılmaz. Çünkü dizi içerisinde yoktur. El bu pozisyonda iken 1.Parmak Sİ’de karar perdesindedir. LA ve SOL sesleri parmak basmadan kullanılır.

2.KULLANIM POZİSYONU B

Bu pozisyonda sol elin yeri, gene 5.Parmak üst tel Sİ bemol perdesinde olacak şekildedir. Ancak diğer parmakların durumu değişir. 1.parmak DO perde sine, 3.Parmak RE, 4.Parmak da Mİ bemol perdelerine basabilir. 2.Parmak gerektiğinde RE bemol perdesini kullanabilir. Orta tellerde 3.parmak veya 4.parmak SOL, 1.parmak FA Perdesindedir.

Bu pozisyonda ağırlık, 1.pozisyon B'deki gibi Bozlak dizilerindedir. 5.parmak Sİ bemol kullanarak, el LA perdesine gitmeden, LA sesi 1.telde parmak basmadan çalınıp karar verilebilir. Ayrıca Sİ bemol'lü SOL kararlı dizilerde de bu pozisyon sıkça vardır. 3.Parmak orta tel SOL sesine basarken, karar sesi üst tellere (SOL sesi) parmak basılmadan güçlendirilebilir. Bu dizilerin bazılarında FA diyez yeden olarak kullanılır. FA üzerinde uygun transpoze dizilerde de bu pozisyon kullanılabilir. 1.parmak FA perdesinde karar sesine basar.

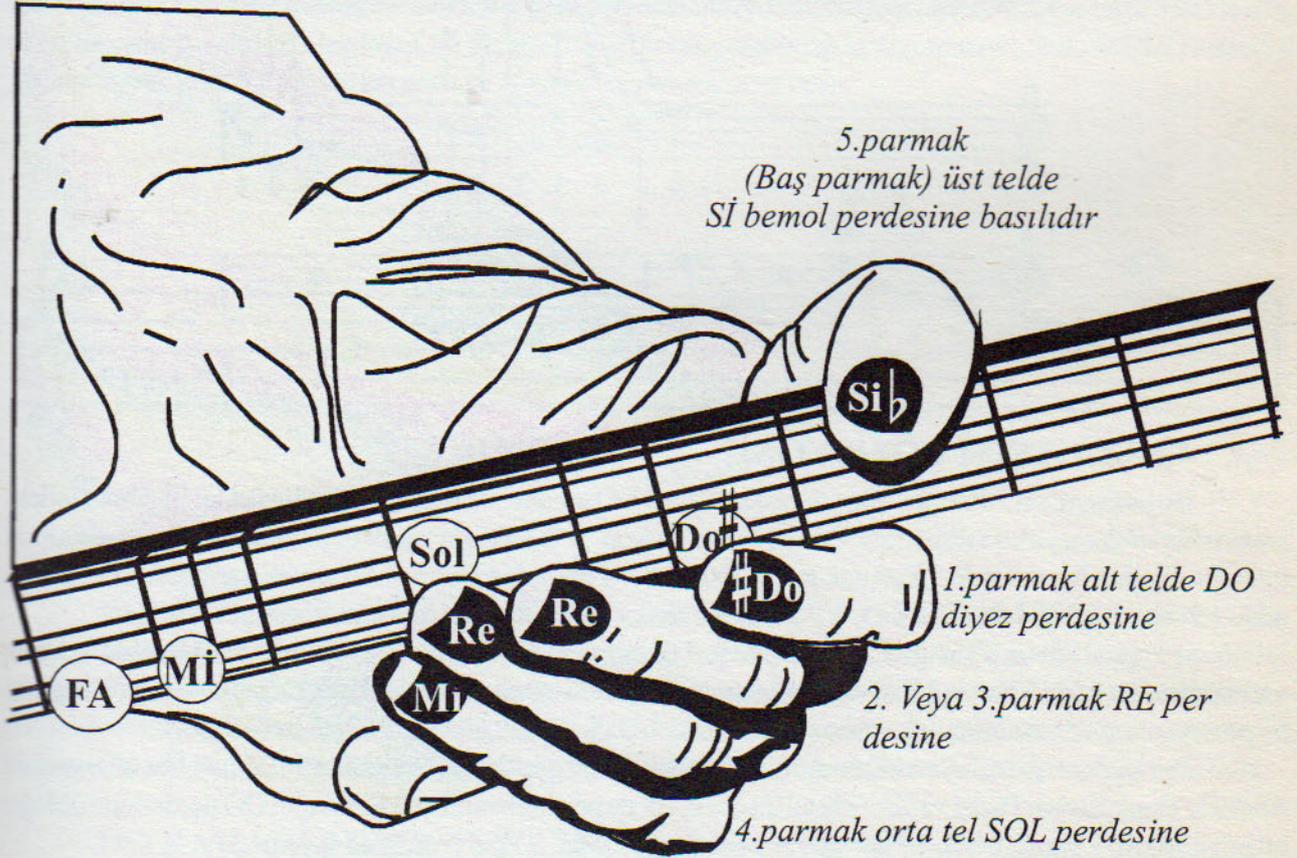

2.KULLANIM POZİSYONU C

Bu pozisyonda sol el 5.parmak, 2.pozisyonun A ve B bölümünde olduğu gibi üst tel Sİ bemol perdesindedir. 1.ve 2.parmaklar DO diyez perdesinde, 3. ve 4.parmaklar da RE perdesine basacak durumdadır. Orta tellerde ise 2.Parmak veya 3.Parmak FA diyez, 4.Parmakta SOL perdesine basar. Bu pozisyonda DO diyez ve FA diyez sesler DO diyez ve FA diyez 3 koma sesleri olabilir.

Bu pozisyonda seslendirilebilen dizilerin başında Garip dizileri gelir. 1.Pozisyon B'de 1.parmakla alt tel Sİ bemol kullanılarak bu dizi çalınabiliyordu. Sol elin durumu 2.Pozisyon C'de bu dizilerde daha uygundur. Aynı anda Sİ bemol ve DO diyez sesleri çalınabilir.

Bu pozisyon Yanık Kerem dizilerinde de çok kullanılır. 3. ve 4. parmak orta tel SOL karar sesine basar.

3.KULLANIM POZİSYONU

Bu pozisyonda 5.Parmak (Baş Parmak) Sİ bemol 2 perdesindedir. 1.Parmak DO, 3.Parmak RE Perdesine basar. Orta tel FA diyez ve SOL sesleri 2. ve 3. parmakla kullanılır. Dizi gereği 5.Parmak Sİ perdesini de kullanabilir. Bu pozisyonda ayrıca 3. ve 4. Parmaklar, 5.Parmakla boğarak üst tel DO perdesine de basar. 4.Parmak az kullanılmakla beraber Mİ bemol basacak durumdadır.

Dizlerin genişlemesiyle, bu pozisyonda Düz Kerem, Yahyalı Kerem, DO üzerinde Müstezat, SOL'de Müstezat dizileri çalınabilir. Ayrıca bazı aşıklama türküler pozisyon yerinde üst tel 4. ve 5. parmaklarla boğma dediğimiz şekilde çalınırlar

4 3 3 3 2 5 1 0 0 0

2 3 0 5 3 1 4 0 5 3 4

4 1

4.KULLANIM POZİSYONU

Bu pozisyonda 5.Parmak (Baş Parmak) Üst tel DO perdesindedir.(5.parmakın üst tel Sİ perdesindeki konumunu sıralamaya konulmamıştır.Çünkü aynı pozisyon 1.Pozisyonda vardır.Sİ perdesindeki bu pozisyonun transpozisidir.) Alt tellerde 1.Parmak RE, 2.Parmak Mİ bemol, 4.Parmak FA diyez perdelerindedir.Orta telde 1.Parmak SOL, 3.Parmak DO, 4.Parmak Sİ bemol basabilir, ama dizi içinde az kullanılır.

Bu pozisyonun ağırlığı 1.Tel RE perdesi üzerindeki Garip Ayağı dizisinde dir.Alt telde 1. ve 2. parmaklarla üst telde 5.parmakın uyumundan meydana gelen bir pozisyonudur.Halk müziğinde birçok ezginin bu pozisyonla çalınma alışkanlığı vardır (Ankara Çiçek Dağı, Yıldız,Giresun Karşılama gibi).

Pozisyonun genişleyen bölümlerinde Kerem Dizisi görülür. Ayrıca DO (5.Parmak Üst tel) perdesi üzerinde Yanık Kerem Dizisi vardır.Orta tel bu pozisyonunda pek kullanılmaz.5.Parmakın DO perdesinde olduğu bu pozisyonda 3.Parmak Mİ, 4.Parmak FA perdelerine basar. 2.Pozisyon B ile aynıdır.

4 4 3 2 5 1 1 0 0 0

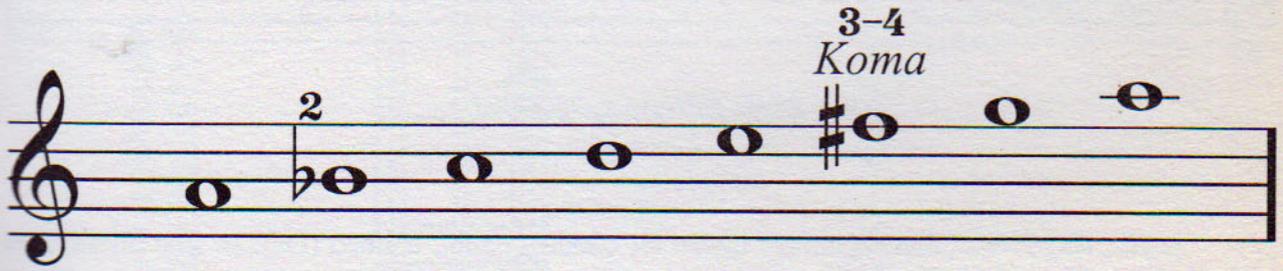
1 0 4 5 1 2 4 5 1 2 4

HÜSEYNÎ AYAĞI

Hüseyinî'nin kelime anlamı, Hüseyin'e ait demektir. Kelimenin sonundaki (î) vokali bir takı olup, ilgi, âidiyet bildirir. Türk-Türki, ud-udî, tanbur-tanburî kelimelerinde olduğu gibi.

Halk müziğimizde çok yaygın olarak kullanılan Hüseyinî kelimesi Geleneksel Türk Sanat Musikîmize, Geleneksel Halk Müziğimizden geçmiş bir makam adıdır. Halk müziğinde, hüseyinî dizisi içinde seyreden pek çok ezgi vardır. Bunun içindir ki, bu diziyeye halk müziğimizin ana dizisi demek doğru olur. Halk müziğinde bu dizi, Hüseyinî makamında ki gibi (karar sesi LA güçlü MÎ) kullanılmasına karşın, karar sesi SÎ bembol, DO, RE, MÎ olarak da değişik tonlarda kullanılmış, özgün ve halk müziğimize özgü ezgiler yaratılmıştır.

Seyri:Hüseyinî ayağındaki ezgilerin çoğu LA perdesinde karar verir. İnci bir yapı gösterir. Genellikle üst altılı veya yedili seslerden başlayıp, beşinci ses MÎ'yi güçlendirmeden sekileme şeklinde seyredip, karar perdesi LA sesinde kalır. Bazen de üst büyük altılı ve yedili (FA diyez - SOL) etrafında dolaşp, beşli (MÎ) sesini güçlendirerek tiz durağa bir sıçrama yapar ve incici bir seyirle LA sesine gelerek karar verir. Bazı hüseyinî'ler ise, yine üst altılıdan başlayıp, tiz durağa doğru bir çıkış yaptıktan sonra, sırasıyla SOL-MÎ-DO seslerini güçlendirerek incici bir seyirle karar sesi LA'ya gelirler ve karar verirler.

Hüseyinî Ayağı dizisi

SÎ ² KARARLI HÜSEYNÎ'LER: Alt ikiliden üst dördlü (RE) sesleri arasında melodik yapı oluşturduktan sonra, üst yediliden başlayıp, incici bir seyirle, sırayla, beşli (MÎ) ve dördlü (RE) seslerini güçlendirir. Tiz durağa doğru bir çıkış yapar, inerek karar sesi SÎ bembol'de kalır. Bu kalıpta bir dinlenme duygusu oluşmaz. Karar sesi (tonik) askı da kalır. Ancak beklenmeyen bir sesin tonik olarak seçilmesi, ezgide bir çeşni, tad ve renk yaratır. Contra bir duygu oluşturur. Böylece, ezgi monotonluktan kurtulur,özgünleşir.

DO KARARLI HÜSEYNÎ'LER: Karar sesi LA'dan üst beşli MÎ sesini güçlendirip, üst yedili SOL sesine bir sıçrama yapar. Sırasıyla MÎ-DO-RE-LA sesleri arasında atlamalar yapıp, alt ikili SOL sesinden bir çıkıcı seyir yaptıktan sonra, DO sesinde karar verir. Bazen de, LA sesinden üst MÎ sesine çıkıp, bir seyir yaptıktan sonra, tonik ses olarak LA'yı seçmeyip, DO sesinde karar verir.

RE KARARLI HÜSEYNÎ'LER: LA kararlı Hüseyinîler gibi üst yedili (Sol) sesinden başlar. Üst ikili SÎ bembol 2'ye kadar incici seyir gösterip, üst dördlü (RE) sesine döner ve karar verir.

Mİ KARARLI HÜSEYNİ'LER: Üst yedili (SOL) sesinden üst beşli (Mİ) sesine inip, tekrar üst yediliye çıkarak, atlamalı aralıklarla üst ikili (Sİ bemol 2)'ye kadar bir seyir yaptıktan sonra, Mİ sesinde karar verir.

ENGİN HÜSEYNİ'LER: Engin kelimesi, halk arasında, yüksek, geniş anlamında isim tamlamalarında kullanılmaktadır. Örneğin; engin dağlar, yüksek dağlar, engin deniz, uçsuz-bucaksız deniz, okyanuslar, engin olmak, rahat, geniş, refah içinde olmak; engin hava, yüksek hava gibi. Bir oktavdan fazla ses genliği içindeki ayaklar da enginlik kazandı ğından (onlu,onbirli, onikili, onüçlü) bu tür ayaklar engin kelimesiyle tanımlanıyor.

Engin Hüseyinî ayağı dizisi

Seyir: Büyük altılıdan tiz durağa doğru bir çıkıştan sonra, onuncu (DO) sesine bir sıçrama yapar.Sırasıyla, fakat her zaman değil, tiz durakta, yedilide, beşlide veya dördülide asma karar gösterir. Durak sesi LA'da biter.

Bazen, onuncu sestten başlayıp, tiz durağa gelir. Tiz durakla dördüncü ses a rasında inici ve çıkıcı bir gezindikten sonra, tiz duraktan peste doğru inici bir seyir yapıp, durak sesi LA'da karar kılar

Bazen de, altıncı ve yedinci sestten tiz durağa ve oradan da onuncu sese atla yıp, inici bir seyirde üçüncü sese (DO) geçici olarak uğrar. Yedinci sese çıkıp-inerek durak sesi LA'da karar verir.

**UZUN SAP BAĞLAMADA
HÜSEYİNİ AYAĞI (MAKAM) DİZİSİ VE PERDELERİ**

SOL RE

La perdesi alt tellere parmak basmadan te zene vurularak seslen dirilir.

Si b2 perdesi alt tellerde 2.perdeye 1.parmak basılarak seslendirilir

DO Perdesi alt tellerde 4.perdeye,2.parmak ba sılarak seslendirilir

RE Perdesi 3.veya 4.parmak basılarak seslendirilir.

Mi perdesi 1.parmak basılarak seslendirilir

Fa perdesi 2. Parmak

Fa diyez perdesi 2.parmak

Sol perdesi 3.parmak

La perdesi 1.parmak

LA notası uzun sap bağlama da alt tellerin parmak basma dan çıkardığı tınıdır.

Si b2 notası alt tellerde 2.perdeye isabet eden notadır.

Aralarında 4 koma gibi bir ya kınlık olan Si ve DO notaları bağlamada devamlı sürele bi tişiktir.Do notası bağlama da 4.perdedir.

Üst tel
Orta tel
Alt tel

ALLI TURNAM BİZİM ELE VARIRSAN

Yöre: Keskin

Kaynak Kişi: Hacı Taşan

Al lı tur nam bi zim e le va rır san Şe ker söy le

kay mak söy le bal söy le Oy gü lüm gü lüm kı rıl dı ko lum

tut mu yor e lim tur na lar hey saz Ah gü lüm gü lüm

yar gü lüm gü lüm kız gü lüm gü lüm tur na lar hey saz

E ğer bi zi su hal e den o lur sa Boy nu bü kük

ben zi so luk yar söy le Oy gü lüm gü lüm kı rıl dı ko lum

tut mu yor e lim tur na lar hey saz Ah gü lüm gü lüm

yar gü lüm gü lüm kız gü lüm gü lüm tur na lar hey saz

Allı turnam bizim ele varırsan
Şeker söyle kaymak söyle bal söyle
Gülüm gülüm kırıldı kolum
Tutmuyor elim turnalar hey

Eğer bizi suhal eden olursa
Boynu bükük benzi soluk yar söyle
Gülüm gülüm kırıldı kolum
Tutmuyor elim turnalar hey

Allı turnam ne gezersin havada
Arabam kırıldı kaldım burada
Gülüm gülüm kırıldı kolum
Tutmuyor elim turnalar hey

DERDİM ÇOKTUR HANGİSİNE YANAYIM

Yöre:Erzincan

Kaynak:Ali Ekber Çiçek
Derleyen:Ali Ekber Çiçek

Der dim çok tur han gi si ne ya na yım der dim çok tur

han gi si ne ya na yım yi ne ta ze len di yü rek

ya ra sı Ben bu der de ner de der man bu la yım

me ğer dost e lin de o la ça re si E fen dim e

fen dim be nim e fen dim be nim bu der di me der man

e fen dim saz

Derdim çoktur hangisine yanayım
Yine tazelandı yürek yarası
Ben bu derde nerde derman bulayım
Meğer dost elinde ola çaresi
Efendim efendim benim efendim
Benim bu derdime derman efendim

Türlü donlar giymiş gülden naziktir
Bülbül cevreyleme güle yazıktır
Çok hasretlik çektim bağtım eziktir
Güle güle gelir canlar perisi
Bağlantı

Pir Sultan Abdal'ım yüksek uçarsın
Selamsız sabahsız gelir geçersin
Aşık muhabbetten niçin kaçarsın
Böylemidir yolumuzun töresi
Bağlantı

DUMANLI DUMANLI OY BİZİM ELLER

Söz ve Müzik: Aşık Mahzuni Şerif

Oy gö re sim gel di naz lı yar se ni

Du man lı du man lı oy bi zim el ler

O tu rup ağ la sam de li dir der ler

O tu rup ağ la sam de li dir der ler

Du ma n lı du man lı oy bi zi m el ler

O tu rup ağ la sam de li dir der ler

Oy göresim geldi suna boylum seni
Dumanlı dumanlı oy bizim eller
Oturup ağlasam delidir derler

Bizim elin yiğitleri bol olur
Çalar davulları dingin dolu olur
Ölüm bizim için tozlu yol olur

Mahzuni Şerifim vah beni beni
Hani ya yalancı ikarın hani
Vay göresim geldi sevdiğim seni

Dumanlı dumanlı oy bizim eller
Oturup ağlasam delidir derler

Dumanlı dumanlı oy bizim eller
Oturup ağlasam delidir derler

Dumanlı dumanlı oy bizim eller
Oturup ağlasam delidir derler

KARA ÇADIR İS Mİ TUTAR

Yöre:Malatya
Kaynak Kişi:Belkıs Akkale

Derleyen:Belkıs Akkale

Ka ra ça dır is mi tu tar saz mar tin tü fek pas mı tu tar

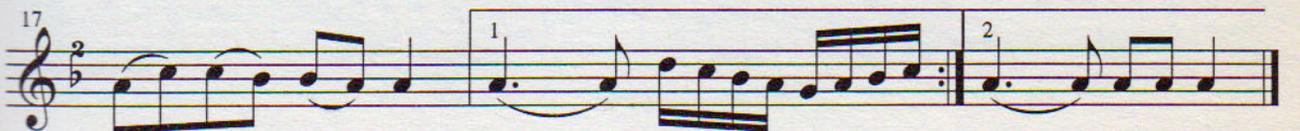
saz ağ la ya nım a nam ba cım e lin kı zı yas mı tu tar

e lin kı zı yas mı tu tar oy saz Ağ la ya nım

a nam ba cım e lin kı zı yas mı tu tar e lin kı zı

yas mı tu tar oy saz oy

Kara çadır is mi tutar
Martin tüfek pas mı tutar
Ağlayanım anam bacım
Elin kızı yas mı tutar

Yemen yolu çukurdandır
Karavana bakırdandır
Zenginimiz bedel verir
Askerimiz fakirdendir

Tarlalarda biter kamyş
Uzar gider vermez yemiş
Şol Yemen'de can verenler
Biri Mehmet biri Memiş

KEKLİK DAĞLARDA ÇAĞILAR

Yöre:Malatya
Kaynak Kişi:Fahri Kayahan

Derleyen:TRT Müz.Da.Bşk.TSM.Şb

Kek lik dağ lar da ça ğı lar Yav rum di ye di ye ağ lar

gün den gü ne yan sa dağ lar Gö ren le rin bağ rı ya nar

Ağ la rım ben kek li ği me ley se her de ö ten bülbü le ey

İ pek len miş tüy le ri ne saz ya nak ta ki ben le ri ne ley

ley Ağ la rım ben kek li ği me

Keklik dağlarda çağılar
Yavrum diye diye ağlar
Günden güne yansa dağlar
Görenlerin bağı yanar
Ağlarım ben kekligime ley ley
Seherde öten bülbüle ey
İpeklenmiş tüyelerine
Yanaktaki benlerine ley ley
Ağlarım ben kekligime

Keklik bizden uzaklaştı
Yolumuz sarpa dolaştı
Hünkâr Kal'a sını aşdı
Belki yavrusuna kavuştu
Ağlarım ben kekligime ley ley
Seherde öten bülbüle ey
İpeklenmiş tüyelerine
Yanaktaki benlerine ley ley
Ağlarım ben kekligime

Keklik küsme barışalım
Yuvamıza kavuşalım
Senden ötmek benden gitmek
Yolumuzda ağlaşalım
Ağlarım ben kekligime ley ley
Seherde öten bülbüle ey
İpeklenmiş tüyelerine
Yanaktaki benlerine ley ley
Ağlarım ben kekligime

MEVLAM BİR ÇOK DERT VERMİŞ

Yöre:Malatya

Derleyen:Nida Tüfekçi

Mev lam bir çok dert ver miş Be ra ber der man ver miş

Bu tü ken mez der di me Ne den i laç ver me miş

Za lim ağ lat ma be ni Der de bağ lat ma be ni

Gü lüp sız lat ma be ni Di ley di ley di ley yar

dil ey di ley di ley yar di ley di ley yar

Mevlam bir çok dert vermiş
Beraber derman vermiş
Bu tükenmez derdime
Neden ilaç vermemiş

Fani şu dünya fani
Alırda vermez yarı
Bu tükenmez derdimi
Tabiplerde bilmedi

(Bağlantı)
Zalim ağlatma beni
Derde bağlatma beni
Gülüp sızlatma beni
Diley diley diley oy
Diley diley diley oy

Allahın verdiği dert
Gün olur gelir geçer
Aşka düşen yürekler
Yanar kül olur geçer

SEYYAH OLUP ŞU ALEMİ GEZERİM

Yöre: Çorum

Derleyen:Nurettin Dadaloğlu
Kimden alındığı: Kul Himmet

Sey yah o lup şu a le mi ge ze rim sey yah o lup şu a
Bil mem a me lim den yok sa ö züm den bil mem a me lim den
Kul Him met üs ta dım um ma na dal dım kuş him met üs ta dım

le mi ge ze rim bir dost bu la ma dım gün ak şam ol du
yok sa ö züm den Ah et tik çe kan yaş ge lir gö züm den
um ma na dal dım Ge len den ge çen den ha be rin al dım

gün ak şam ol du ken di ef kâ rım la yar yar o kur ya za rım
ge lir gö züm den İ ki e lim kalk maz yar yar ol du di zim den
ha be rin al dı Mec nun o lup şal lar yar yar giy dim do lan dım

bir dost bu la ma dım gün ak şam ol du
bir dost bu la ma dım gün ak şam ol du
bir dost bu la ma dım gün ak şam ol du

Seyyah olup şu alemi gezerim
Bir dost bulamadım gün akşam oldu
Kendi efkârımla yar yar okur yazarım
Bir dost bulamadım gün akşam oldu

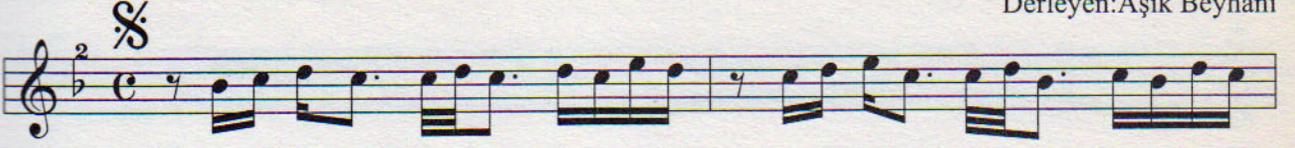
Bilmem amelimden, bilmem özümden
Ah ettikçe kan yaş gelir gözümden
İki elim kalkmaz oldu yar yar dizimden
Bir dost bulamadım gün akşam oldu

Kul Himmet üstadım ummana daldım
Gelenden geçenden haberin aldım
Mecnun oldun şallar yar yar giydim dolandım
Bir dozt bulamadım gün akşam oldu

YOLUMUZ GURBETE DÜŞTÜ

Yöre:Erzincan

Kaynak:Aşık Beyhani
Derleyen:Aşık Beyhani

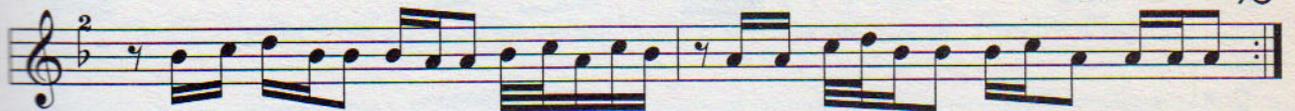
Yo lu muz gur bet te düş tü ha zin ha zin ağ lar gö nül

Yo lu muz gur be te düş tü ha zin ha zin ağ lar gö nül

a ra ya has ret lik gir di ha zin ha zin ağ lar gö nül

ga rip ga rip ağ lar gö nül dert li dert li ağ lar gö nül

Yolumuz gurbete düştü
Hazin hazin ağlar gönül
Araya hasretlik girdi
Hazin hazin ağlar gönül
Garip garip ağlar gönül
Dertli dertli ağlar gönül

Bu mudur senin eserin
Sinemi yaktı kederin
Ölürsem olmaz haberin
Hazin hazin ağlar gönül
Garip garip ağlar gönül
Dertli dertli ağlar gönül

Beyhaniyem budur halim
Senden ayrı geçti yolum
Bu haretlik bize zulüm
Hazin hazin ağlar gönül
Garip garip ağlar gönül
Dertli dertli ağlar gönül

YOL VER DAĞLAR YOL VER BANA

Derleyen: Arif Sağ

The musical score is written in 2/4 time and D minor. It consists of eight staves of music. The first staff starts with a treble clef, a key signature of two flats, and a common time signature. The melody is written in a single line. The second staff begins with a repeat sign and a first ending bracket. The third staff has a second ending bracket. The fourth staff has a first ending bracket and a second ending bracket. The fifth staff has a first ending bracket and a second ending bracket. The sixth staff has a first ending bracket and a second ending bracket. The seventh staff has a first ending bracket and a second ending bracket. The eighth staff has a first ending bracket and a second ending bracket.

Ba şı du man pa re pa re saz yol ver dağ lar yol ver

ba na sa z ba na sa z Gön lüm git mek is ter ya re sa z

yol ver dağ lar yol ver ba na sa z yol ver dağ lar yol ver ba na sa z

öm rü mün u zun yo lu sa z ge çip git sem ya re doğ ru sa z

göz le rim yaş do lu do lu sa z yol ver dağ lar yol ver ba na sa z

ba na
Başı pare pare
Yol ver dağlar yol ver bana
Gönlüm gitmek ister yare
Yol ver dağlar yol ver bana
Ömrümün uzun yolu
Geçip gitsem yare doğru
Gözlerim yaş dolu dolu
Yol ver dağlar yol ver bana

Aşık olmak benim kârım
Çok aradım nazlı yarım
Dudu dillim sitemkârım
Yol ver dağlar yol ver bana
Ömrümün uzun yolu
Geçip gitsem yare doğru
Gözlerim yaş dolu dolu
Yol ver dağlar yol ver bana

Karlı dağından esmedim
Ben o yare hiç küsmedim
Daha ümidim kesmedim
Yol ver dağlar yol ver bana
Ömrümün uzun yolu
Geçip gitsem yare doğru
Gözlerim yaş dolu dolu
Yol ver dağlar yol ver bana

ŞU DAĞLARDA KAR OLSAYDIM OLSAYDIM

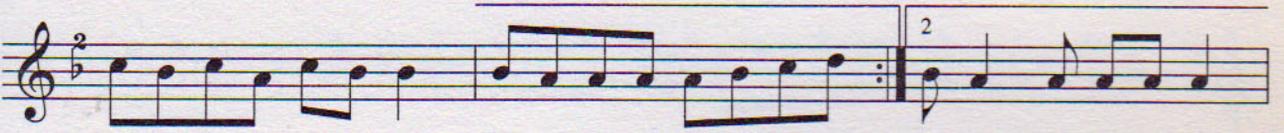
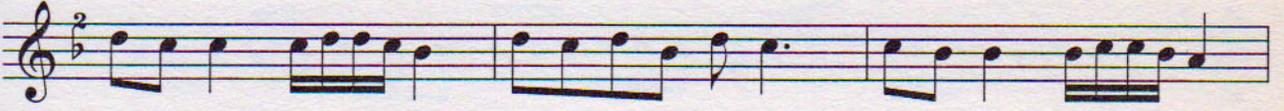
Anonim

Kaynak kişi: Yusuf Hayaoğlu

Derleyen: Yusuf Hayaoğlu

Saz

Şu dağ lar da kar ol say dım ol say dım Bir a si rüz gâr ol

say dım ol say dım A rar bu lur muy dun be ni be ni

sa hip siz me zar ol say dım ol say dım a rar bu lur muy dun

be ni be ni sa hip siz me zar ol say dım ol say dım

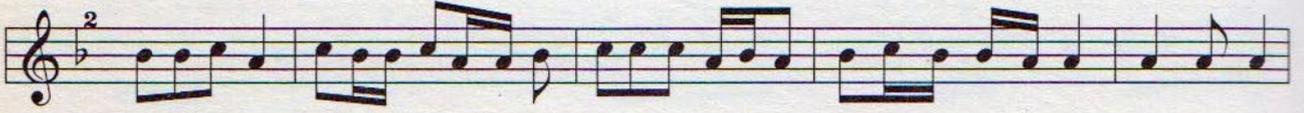
Şu yangında har olsaydım olsaydım
Ağlayıp bezar olsaydım olsaydım
Belki yaslanırdın bana bana
Mahpusta duvar olsaydım olsaydım

Şu bozkırda han olsaydım olsaydım
Yıkık perişan olsaydım olsaydım
Yine severmiydin beni beni
Simsiyah duman olsaydım olsaydım

NE AĞLARSIN BENİM ZÜLFÜ SİYAHIM

Yöre:Erzincan

Kaynak:Aşık Daimi
Derleyen:Mine Yalçın

Ne ağ lar sın be nim zül fü si ya hım Bu da ge lir

bu da ge çer ağ la ma Saz.....

Gök le re e riş di fi ga nım a hım Bu da ge lir bu da ge çer

ağ la ma Bu da ge lir bu da ge çer a ğ la ma

Ne ağlarsın benim zülfü siyahım
Bu da gelir bu da geçer ağlama
Göklere erişti figanım ağı
Bu da gelir bu da geçer ağlama

Bir gülün çevresi dikendir hardır
Bülbül har elinden ah ile zardır
Ne olsada kışın sonu bahardır
Bu da gelir bu da geçer ağlama

Daimi'yem her can ermez bu sırta
Gerçek aşık olan erer o nura
Yusuf sabır ile vardı Mısır'a
Bu da gelir bu da geçer ağlama

GÖNÜL GEL SENİNLE MUHABBET EDELİM

Yöre:Erzincan

Kaynak:Ali Ekber Çiçek
Derleyen:Ali Ekber Çiçek

Gö nül gel se nin le mu hab bet e de lim
a ra ya kim se yi al ma sev di ğim
al ma sev di ğim ya ben min ki mim var
ki me yal va ra yım kal dır kal bin de ki
ka ra yı gö nül

Gönül gel seninle muhabbet edelim
Araya kimseyi alma sevdiğim
Ya benim kimim var kime yalvarayım
Kaldır kalbindeki karayı gönül

Solmazsa dünyada güzeller solmaz
Bu dünya fanidir kimseye kalmaz
Yalan dolan ile sofuluk olmaz
Kaldır kalbindeki karayı gönül

KARA TREN

Söz ve Müzik: Özhan Eren

Gö züm yol da gön lüm dar da ya ken din gel
ya da ha ber yol la Du ya rım yaz mış sın i ki sa tır mek tup
ver miş sin ti re ne ha li ni u nu tup ha li ni u nu tup
Ka ra ti ren ge çi kir bel ki hiç gel mez da ğ lar da sa lı nır
der di mi bil mez Du ma nın sa vu rur ha li mi gör mez
Gam do lar yü re ğ im göz ya şım din mez göz ya şım din mez

Gözüm yolda geönlüm darda
Ya kendin gel ya da haber yolla
Duyarım yazmışsın iki satır mektup
Vermişsin trene halini unutup

Kara tren geçikir belki hiç gelmez
Dağlarda salınır derdimi bilmez
Dumanın savurur halimi görmez
Gam dolar yüreğim göz yaşım dinmez

Yara bende derman sende
Ya kendin gel ya da bana gel de
Duyarım yazmışsın iki satır mektup
Vermişsin trene halini unutup

BİLMEM AĞLASAM MI AĞLAMASAM MI

Aşık Mahsuni Şerif

Mev lâm gör di ye rek i ki göz ver miş i ki göz ver miş

saz Bil mem ağ la sam mı ağ la ma sam mı

ağ la ma sam mı saz Du ra du ra bir sel

ol dum e ren ler bil mem çağ la sam mı çağ la ma sam mı

bil mem çağ la sam mı çağ la ma sam mı

Du ra du ra bir sel ol dum e ren ler Bil mem çağ la sam mı

çağ la ma sam mı çağ la ma sam mı

Fakirin sırtından doyan doyana
Bunu gören canlar nasıl dayana
Yiğit muhtaç olmuş kuru soğana
Bilmem söylesem mi söylemesem mi

Mahsuni şerifim dindir acımı
Bazen acılardan al ilacını
Pir sultanlar gibi dar ağacını
Bilmem boylasam mı boylamasam mı

YOLUN SONU GÖRÜNÜYOR

Kaynak Kişi: Selahattin Aygün

The musical score is written in 2/4 time with a key signature of one flat (B-flat). It consists of eight staves of music. The lyrics are written below the staves, with some words appearing on multiple staves. The lyrics are: Ba na ne yaz dan ba har dan ba na ne bo ran dan kar dan A şa ğı dan yu ka rı dan yo lun so nu gö rü nü yor a şa ğı dan yu ka rı dan yo lun so nu gö rü nü yor saz Geç tim dün ya ü ze rin den ö mür bir ne fes de rin den Bak fe le ğin çem be rin den yo lun so nu gö rü nü yor saz

Bana ne yazdan bahardan
Bana ne borandan kardan
Aşağıdan yukarıdan
Yolun sonu görünüyor

Azrailin gelir kendi
Ne ağa der ne efendi
Sayılı günler tükendi
Yolun sonu görünüyor

Bu dünyanın direği yok
Merhameti yüreği yok
Kılavuzun gereği yok
Yolun sonu görünüyor

Azrailin gelir kendi
Ne ağa der ne efendi
Sayılı günler tükendi
Yolun sonu görünüyor

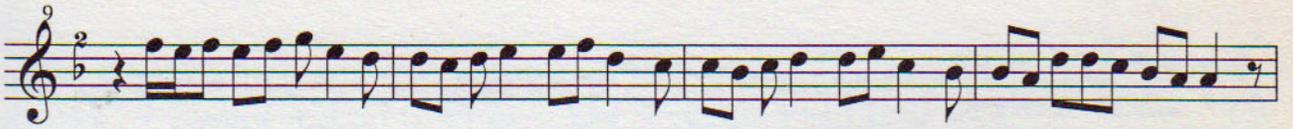
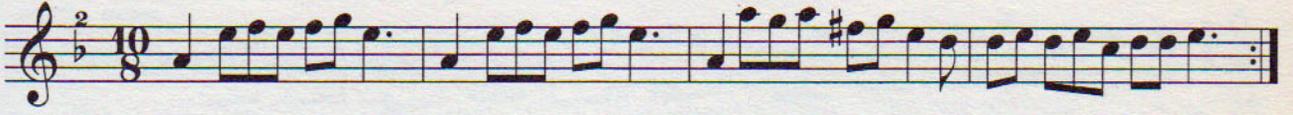
Geçtim dünya üzerinden
Ömür bir nefes derinden
Bak feleğin çemberinden
Yolun sonu görünüyor

Geçtim dünya üzerinden
Ömür bir nefes derinden
Bak feleğin çemberinden
Yolun sonu görünüyor

SAZA NİYE GELMEDİN

Yöre: Elazığ
Kaynak Kişi: Lamia Benek

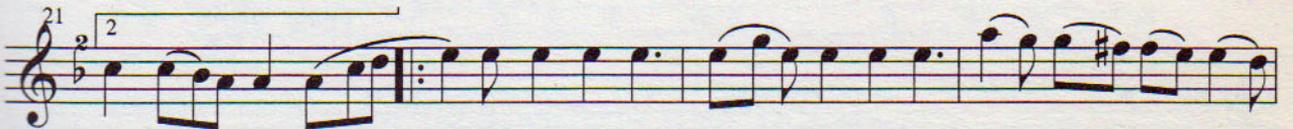
Derleyen: İzzet Altınmeşe

Sa za ni ye gel me din sö ze ni ye gel me din

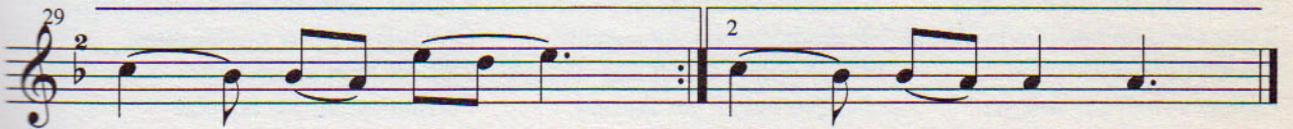
Var gün düz ka rın ey le ge ce ni ye gel me din

gel me din (Saz) Üç gün de din beş gün de din ay lar ol du

gel me din (Saz) Ge çen Cu ma ge le cek tin ay lar ol du

gel me din gel me din

Saza niye gelmedin söze niye gelmedin
Var gündüz karın eyle gece niye gelmedin
Üç gün dedin beş gün dedin aylar oldu gelmedin
Geçen cuma gelecektin aylar oldu gelmedin

Çaldığın sazı yanı yanam ettiğin sözemi yanı yanam
Alam yarı koynuma kış yatam yaz uyanam
Üç gün dedin beş gün dedin aylar oldu gelmedin
Geçen cuma gelecektin aylar oldu gelmedin

SEHER YILDIZI

İsmail Özden'den

Naz lı yar dan ba na bir ha ber gel di

e ğer do ğ ru i se bük tü be li mi de di ler ki ya ri

ya del ler al dı ka dir mev lam na sip ey le ö lü mü

Se her yıl dı zı a yır dı bi zi pe ri şan ey le di

yar i ki mi zi

Nazlı yardan bana bir haber geldi
Eğer doğru ise büktü belimi
Dediler ki yarı yad eller aldı
Kadir Mevlam nasip eyle ölümü
Seher yıldızı ayırdı bizi
Perişan eyledi yar ikimizi

Bülbüle söyleyin dalına konsun
Bizi böyle eden Allah'tan bulsun
Sabreyle sevdiğim ilkbahar olsun
Terkedeyim vatanımı evimi
Seher yıldızı ayırdı bizi
Perişan eyledi yar ikimizi

Karacoğlan der ki doğmadan çöktüm
Yar elinden dolu badeler içtim
Kötüler zanneder ben yardan geçtim
Ölmeyince çeker miyim elimi
Seher yıldızı ayırdı bizi
Perişan eyledi yar ikimizi

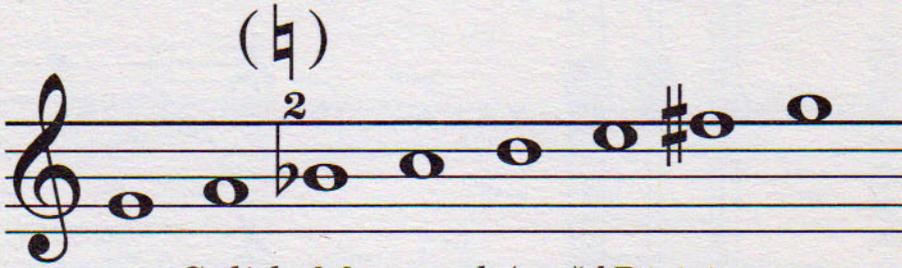
MÜSTEZAD AYAĞI:

Müstezad, kelime olarak artmış, çoğalmış anlamındadır. Halk ve Divan edebiyatında bir şiir formudur.

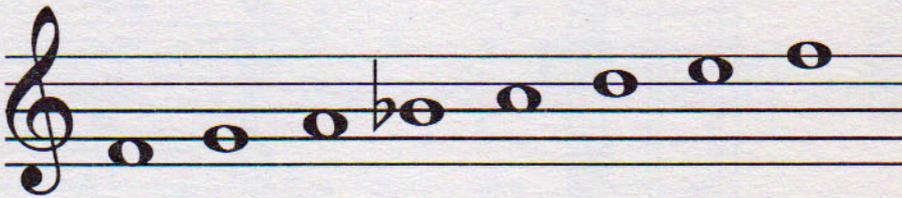
Ezgisel yönden Müstezad ayağı Sol Majör'e yakın bir diziye sahiptir. Aynı dizinin FA ve DO tonlarına geçürülmesiyle diğer Müstezad ayakları oluşur. Müstezad Ayağı'nda ezgiler, Elazığ ve yöresinde pek çoktur. Yurdumuzun diğer yörelerinde de bu ayaktan ezgilere rastlanmaktadır.

SOL'de Müstezad Seyri: Tonik (Sol)'den beşliye (RE) atlayıp, Mİ sesine kadar çıkar ve tonik sese doğru inici bir ezgi oluşturur. Bu bölüm çalgısal olup, vokal için aranağmedir. Vokal bölümü yedili (FADiyez)'den başlayıp, inici bir seyirle RE'de geçici bir duraktan sonra karar sesi SOL'da karar verir. FADiyez, çıkarken dört koma, inerken üç koma olur ve Sİ sesi iki komalık bemol alır.

Geleneksel Türk Sanat Müziği'nde Rast, Nikriz, Mahur, Zavil, Acemaşiran makamları, Halk Müziğimizde Müstezad ayağı altında toplanmışlardır.

Sol'de Müstezad Ayağý Dizisi

Fa'da Müstezad Ayağý Dizisi

Do'da Müstezad Ayağý Dizisi

UZUN SAP BAĞLAMADA
SOL'DE MÜSTEZAD AYAĞI (MAKAMI)
DİZİSİ VE PERDELERİ

SOL RE

Üst tel
Orta tel
Alt tel

La
Si
Do
Sol Re
Mi
Fa#
Sol

Karar sesi

KERVAN

Yöre:Eskişehir
Kaynak Kişi:Mustafa Hoşsu

Derleyen:Osman Özdenkçi
Notaya Alan:Osman Özdenkçi

ATLADIM BAHÇENE GİRDİM

Yöre:Rumeli

At la dim bah çe ne gir dim a man gül le ri fin

can gi bi a man man Saz ger da nın da

üç be ni var a man her bi ri mer can gi bi Saz

Sa rı la lım sar ma şa lım a man i ki miz bir

can gi bi a man a man Saz Gel se nin le
Bir ten ha da

kav le de lim a man ya o nu sev ya be ni Saz
bu lu şa lım a man ya o nu sev ya be ni Saz

ya be ni
ya be ni

Atladım bahçene girdim aman gülleri fincan gibi aman aman Gel seninle kavlede lim aman ya onu sev ya beni
Gerdanında üç beni var aman her biri mercan gibi Bir tenhada buluşalım aman aman ya onun ol ya benim
Sarılalım sarmaşalım aman ikimiz bir can gibi aman aman

BAHÇALARDA BÖRÜLCE

Yöre:Rumeli-Tekirdağ
Kaynak Kişi:Hikmet Tuncer

Derleyen:Muzaffer Sarısözen
Notaya alan:Muzaffer Sarısözen

Bah ç a lar da bö rül ce oy nar ge lin gö rüm ce
oy nar ge lin gö rüm ce Oy na sın lar ba ka lım
bir a ra ya ge lin ce bir a ra ya ge lin ce
Mo ri ye le lel li ya ri yı na yi ni nam (çık) mo ri ye le lel li ya ri yı na nan

Bahçalarda börülce
Oynar gelin görünce
Oynasınlar bakalım
Bir araya gelince
Mori yelelelli yarıyınayınanam
Mori yelelelli yarı yınanam

Bahçalarda eğrelti
Oynarlar iki elti
İkisidir bir boyda
Bilinmiyor kıymeti
Bağlantı

Bahçalarda karataş
Oynarlar kardaş kardaş
İkiside bir boyda
Bulunmuyor arkadaş
Bağlantı

İNDİM YARIN BAHÇESİNE GÜL AÇILMIŞ GÜL GÜLE

Yöresi: Elazığ
Kimden alındığı: Faik Buz-Mevlüt Canaydın

Derleyen: Muzaffer Sarısözen
Notaya alan: Muzaffer Sarısözen

The musical score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 10/8. It consists of ten staves of music. The lyrics are written below the notes. The score includes various musical notations such as slurs, ties, and repeat signs. The lyrics are: İndim ya rin bah çe si ne gül a çıl mış gül gü le Ya nak la rı al al ol muş ha ber ve rin bül bü le ha ber ve rin bül bü le ben se ni sev dim se ve li düş mü şüm dil den di le Han gi bir der di me ya nam dağ lar der dim var be nim dağ lar der dim var be nim

UZUN SAP BAĞLAMADA
BOZLAK AYAĞI DİZİSİ VE PERDELERİ

SOL RE

Üst tel
Orta tel
Alt tel

La
Si $\flat$
Do
Re
Mi $\flat$
Fa
Sol
La
Si
Do
Re

AYRILDIM GÜLER MİYİM

Yöre: Kırıkkale

Kaynak Kişi: Ekrem Çelebi

Derleyen: Işıl Başel

Ay rıl dım gü ler mi yem de ay rı lık di ler mi yim

Kat li me fer man ol sa da yar sen den dö ner mi yim

A la ta ye şil go lan bin de sah ra yı do lan

Be nim gi bi var mo la da ya rin den mah ru mo lan

Ayrıldım güler miyim
Ayrılık diler miyim
Katlime ferman olsa
Yar senden döner miyim

Al ata yeşil kolan
Binde sahrayı dolan
Benim gibi var mol'a
Yarinden mahrum olan

Ayrıldım gülüm senden de
Dili bülbülüm senden
Ölüm ayırsın derken de
Dirim ayrıldı senden

Al ata yeşil kolan
Binde sahrayı dolan
Benim gibi yar mol'a
Yarinden mahrum olan

KARAHİSAR KALESİ YIKILIR GELİR

Yöre: Afyonkarahisar

Derleyen: Ahmet Yamacı

Ka ra hi sar ka le si yı kı lır ge lir

5 kâ kü lü boy nu na dö kü lür gi der dö kü lür gi

9 der yay la dan gel al lı ge lin yay la dan

13 kes me ü mi di mi ka dir mev la dan ka dir mev la

17 dan ver e li ni kar lı dağ lar a şa lım

21 bay ram la şa lım

Karahisar Kalesi yıkılır gelir
Kâkülü boynuna dökülür gelir
Yayladan gel allı gelin yayladan
Kesme ümidimi kadir Mevlâ'dan
Ver elini karlı dağlar aşalım, bayramlaşalım

Ben bir koyun olayım, sen debir kuzu
Meleye meleye getirem yazı
Yayladan gel allı gelin yayladan
Kesme ümidimi kadir Mevlâ'dan
Ver elini karlı dağlar aşalım, bayramlaşalım

Kapıma bağladım da kınalı koçu
Harmanı kaldırdım kız senin için
Yayladan gel allı gelin yayladan
Kesme ümidini kadir Mevlâ'dan
Ver elini karlı dağlar aşalım, bayramlaşalım

MİHRİBAN

Yöre: Mut

Kaynak Kişi: Abdurrahman Karakoç

Derleyen: Musa Eroğlu

Sa rı saç la rı nı de li gön lü me bağ la mı şım

çö zül mü yor Mih ri ban Mih ri ban

Saz..... Ay rı lık tan zor bel le me ö lü mü

ö lü mü gör me yin ce se zil mi yor

Mih ri ban Mih ri ban Saz mih ri ban

Sarı saçlarımı deli gönlüme
Bağlamışım çözülmüyor Mihriban
Ayrılıktan zor belleme ölümü
Görmeyince sezilmiyor Mihriban
Sevdiğim Mihriban

Yar deyince kalem elden düşüyor
Gözlerim görmüyor aklım şaşıyor
Lambada titreyen alev üşüyor
Aşk kağıda yazılmıyor Mihriban
Sevdiğim Mihriban

Tabiplerde ilaç yoktur yarama
Aşk deyince ötesini arama
Her nesnenin bir bitimi var ama
Aşka hudut çizilmiyor Mihriban
Sevdiğim Mihriban

GÖNLÜM ATAŞLARA YANDI GİDİYOR

Yöre: Kırşehir

5
9
13
17 Ben bu yıl ya rim den ay rı dü şe li
21 her gü nüm bir yı la dön dü gi di yor saz...
25 Yi ne zin dan
29 ol du dün ya ba şı ma gön lüm a taş la ra yan dı
33 gi di yor öm rüm bir gü ze le kan dı gi di yor
Saz.....

Ben bu yıl yarimden ayrı düşeli
Her günüm bir yıla döndü gidiyor
Yine zindan oldu dünya başıma
Gönlüm ataşlara yandı gidiyor
Ömrüm bir güzele kandı gidiyor

Uzaktır yolların dolandım geldim
Tatlıdır dillerin bağlandım kaldım
Günahı boynuna iş te ben öldüm
Gönlüm ataşlara yandı gidiyor
Ömrüm bir güzele kandı gidiyor

DAM BAŞINDA OTURUR

Yöre: Aksaray

Kaynak Kişi: Emel Demiryürek

Derleyen: Belkıs Akkale

Dam ba şın da o tu rur çık mış ka pı sü pü rür
Oy ni ye yan dım ni ye na sıl al dan dım ni ye

Se nin o ba kış la rın be ni bir gün öl dü rür
Ha ni sen be nim i din sö zün den dön dün ni ye

Dam başında oturur
Çıkılmış kapı süpürür
Senin o bakışların
Beni bir gün öldürür

Oy niye yandım niye
Nasıl aldandım niye
Hani sen benim idin
Sözünden döndün niye

Enterem var ekleme
İçinden ilikleme
Beni sana vermezler
Başkapıyı bekleme

Oy niye yandım niye
Nasıl aldandım niye
Hani sen benim idin
Sözünden döndün niye

EKLEMEDİR KOCA KONAK EKLEME

Yöre: Aydın

Derleyen: Ahmet Yamacı

Eklemedir koca konak ekleme aman aman
Nazlıda yârim yine geldi aklıma
Nasıl edeyim başımdaki sevdaya aman aman
Aman aman dostlar yoldan geldim yorgunum
Orta da boylu bir güzele vurgunum

Bizim bağın menekşesi al olur
Alem de sevdiğini de yanar kül olur
Sevdiğini alamayan del olur
Haydi haydi gidelim aynalı kavağa üçümüz
Tazede şeftalidir bizim yükümüz

Bizim bağa gideriken serhaya
Çektiler kolumdan beni tenhaya
Nasıl edeyim başımdaki sevdaya
Aman aman dostlar kabir de bana dar gelir

KÜTAHYANIN PINARLARI AKIŞIR

Yöre: Kütahya
Kaynak Kişi: Hisar'lı Ahmet

Derleyen: Yücel Paşmakçı

Kütahyanın pınarları akışır
Devriyeler kol kol olmuş bakışır
Asalıya çuha şalvar yakışır
Amman amman Vehbim
Öyle olur mu
Ah ben ölürsem dünya sana kalır mı

Salım geldi musallıya dayandı
Kar beyaz Vehbim al kanlara boyandı
Seni vuran oğlan nasıl dayandı
Amman amman Vehbim
Öyle olur mu
Ah ben ölürsem dünya sana kalır mı

NEREDESİN SEN

Yöre:Kırşehir

Kaynak:Neşat Ertaş
Derleyen:Neşat Ertaş

SAZ.....

Şu ga rip ha lim den bi len

iş ve li naz lım göğ nüm hep se ni a rı yor

ne re de sin sen Dat lı di lim gü ler yüz lüm

ey cey lan göz lüm göğ nüm hep se ni a rı yor

ne re de sin sen ne re de sin sen

Ben ağlarsam ağlayıp gületrsem gülen
Bütün dertlerim ağlayıp göğnümü bilen
Sanki kalbimi bilerek yüzüme gülen
Göğnüm hep seni arıyor neredesin sen

Sinemdeki yarayı kimse bilmiyor
Hiç bir tabip yarama merhem olmuyor
Boynu bükük bir garibim yüzüm gülmüyor
Göğnüm hep seni arıyor neredesin sen

HACEL OBASI

Yöre:Sivas

Kaynak:Anonim
Derleyen: İhsan Öztürk

Ha cel o ba sı nı en gin mi san dı n
A ya ğın da po tin zen gin mi san dın saz
Her o lur ol ma zı den gin mi san dı n
Ay da geç ti gö re me dim yar se ni

Hacel obasını engin mi sandın
Yar yaşında potin zengin mi sandın
Her yar olur olmazı dengin mi sandın
Ayda geçti göremedim yaresini
Ayda geçti göremedim yaresini

Suya gider su testisin doldurur
Kınalı parmağın suya daldırır
O yarın bakışı beni öldürür
Ayda geçti göremedim yar seni
Ayda geçti göremedim yar seni

KARADIR ŞU BAHTIM KARA

Yöre:Kırşehir

Derleyen:Neşet ertaş

Ka ra dır bu bahtım ka ra saz Yak tı yü re ği mi na ra
Sö züm kâr et mi yor ya re

Ey vah ey vah ey vah ey Kendimettim ken dim buldum

kendimetdim ken dim buldum . gül gi bi sarar dim soldum ey vah ey vah

ey

Karadır şu bahtım kara
Sözüm kâr etmiyor yare
Yaktı yüreğimi nare
Eyvah eyvah eyvah ey
Kendim ettim kendim buldum
Kendim ettim kendim buldum
Kendim ettim kendim buldum
Gül gibi sarardım soldum
Eyvah eyvah eyvah

Bilmez yar gönülden bilmez
Akar göz yaşlarım dinmez
Bir kere yüzüme gülmez eyvah..
Kendim ettim kendim buldum
Kendim ettim kendim buldum
Gül gibi sarardım soldum
Eyvah eyvah eyvah

Söylerim sözüm almıyor
O yar yüzüme gülmüyor
Garip gönlümü bilmiyor eyvah..
Kendim ettim kendim buldum
Kendim ettim kendim buldum
Kendim ettim kendim buldum
Gül gibi sarardım soldum
Eyvah eyvah eyvah

İKİ KEK LİK BİR KAYADA ÖTÜYOR

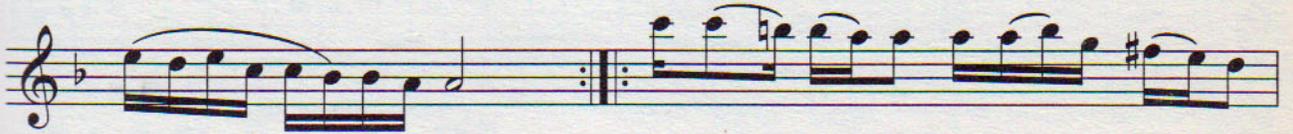
Yöre:Balıkesir

İ ki kek lik bir ka ya da ö tü yor

Öt me de kek lik der dim ba na ye ti yor a man a man

ye ti yor An ne si ne ka ra da ha ber

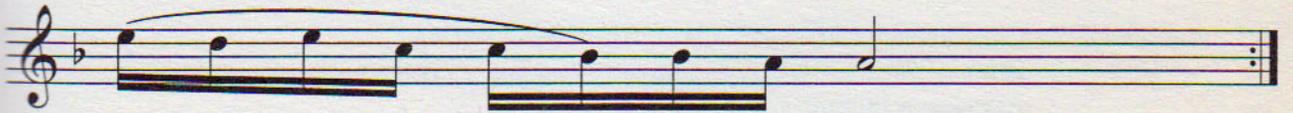
gi di yor Yaz ma sı o ya lı kun du ra sı bo ya lı

yar be nim a man a man yar be nim

U zun da ge ce ler yar boy nu ma sar be nim a man a man

sar be ni

İki keklık bir kayada ötüyor
Ötme keklık derdim bana yetiyor
aman aman yetiyor
Annesine kara da haber gidiyor
Yazması oyalı kundurası boyalı
Yar benim aman aman yar benim
Uzun da geceler yar boynuma
Sar benim aman aman sar benim

İki keklık bir dereden su içer
Dertli de keklık dertsizlere dert açar
Buna yanık sevda derler tez geçer
Bağlantı
İki keklık bir kayada yaslanır
Teke de bıçak gümüş kında paslanır
Bir gün olur deli gönül uslanır
Bağlantı

ÇÖKERTMEDEN ÇIKTIM HALİLİM

Yöre: Muğla
Kaynak Kişi: Rüştü Gür

Derleyen: Muzaffer Sarısözen

Çö kert me den çık tım da Ha li lim a man ba şım se la

met saz.. Bi tez de ya lı sı na var ma dan ha li lim a man kop tu kı ya

met Saz a man kop tu kı ya met Saz Ar ka da şım

İb ram ça vuş Al la hı ma e ma net Saz net saz

Bu ra sı da as pat de ğil ha li lim a man bi tez ya lı sı saz

çi ğe ri me a teş sal dı tel li kur şun ya ra sı

Çökertmeden çıktım da Halil'im aman başım selamet
Bitez de yalısına varmadan Halil'im aman koptu kıyamet
Arkadaşım İbrahim çavuş Allah'ıma emanet
Burası da Abbas değil Halil'im aman Bitez yalısı
Çiğerime ateş saldı telli kurşun yarası

Güvertede gezer iken aman kunduram kaydı
İpekli mendilimi Halil'im aman üzülgâr aldı
Çakır da gözlü Gülsüm'ü mü aman kolcular aldı
Bağlantı

İLVANLIM

Yöre: Çorum

Derleyen: Sümer Ezgü

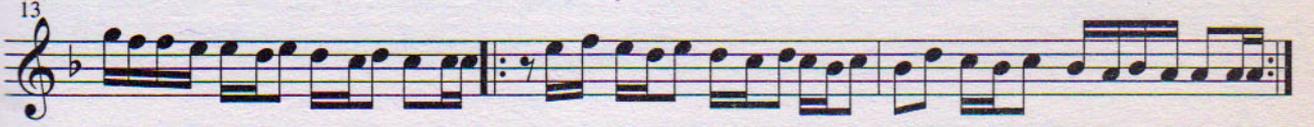
Ga ya yı gır cı dut du

il van lım il van lım il van lım a man a man di bi ni bur cu dut tu da

al fis tan lım gay tan lım biz de bir yar sev mey nen il van lım il van lım

il van lım a man a man Kö yü bir san cı dut tu da al fis tan lım gay tan lım

Gayayı gırcı duttu
İlvanlım ilvanlım ilvanlım aman aman
Dibini burcu duttu da al fistanlım gaytanlım
Bizde bir yar sevmeylen
İlvanlım ilvanlım ilvanlım aman aman
Köyü bir sancı duttu da al fistanlım gaytanlım

Guşburnuyu budarlar
İlvanlım ilvanlım ilvanlım aman aman
Işığın sürmesin diye al fistanlım gaytanlım
Bizi burdan govarlar
İlvanlım ilvanlım ilvanlım aman aman
Köyü bir sancı duttu da al fistanlım kaytanlım

AL FADİMEM

Yöre: Afyon

Derleyen: Ali Demirhan

Saz

Ev le ri nin ö nü yol dur

yol dan ge çen ka ra kol dur

kur ban o lam sa rı ge lin gel tes ti ni biz den dol dur

Al fa di mem bal fa di mem

ya nak la rın gül fa di mem

u yan u yan sa bah ol du na ma zı nı kıl fa di mem

Evlerinin önü yoldur
Yoldan geçen karakoldur
Kurban olam sarı gelin
Gel testini bizde doldur

Al Fadimem bal Fadimem
Yanakların gül Fadimem
Uyan uyan sabah oldu
Namazını kıl Fadimem

Şu dağların burcumusun
Kız boynumun borcumusun
Kurban olam sarı gelin
Sen kötünün harcımsın

ACEM KIZI

NOT: Parçanın dizisi Hüseyini dizisi değil Bozlak dizisidir. Bozlak dizisi için Bozlak Ayağı bölümüne bakınız.

Yöre: Kırşehir
Kaynak Kişi: Çekiç Ali

Derleyen: Osman Özdenkçi

Çır pı nıp ta şan o va ya çı kın ca
Se ni se ven oğ lan ney le sin ma lı

eğ len şan o va da gal a cem gı zı
yum duk ça gö zün den dö ner mer ca nı

Uğ run uğ run baş al tın dan ba kın ca
Bu run fin dık ağ zı kah ve fin ca nı

can te lef e di yor gül a cem kı zı
şe ker mi şer bet mi bal a cem kı zı

Çırpınıpta şan ovaya çıkınca
Eğlen şan ovada gal acem kızı
Uğrun uğrun başaltından bakınca
Can telef ediyor gül acem kızı

Seni seven oğlan neylesin malı
Yumduka gözünden akar mercanı
Burun fındık ağzı kahve fincanı
Şeker mi şerbet mi bal acem kızı

5.KULLANIM POZİSYONU

Bu pozisyonda 5.Parmak (Baş Parmak) Üst tel DO Diyez perdesindedir. 1.Parmak RE, 3.Parmak Mİ, 4.Parmak FA, Orta telde 1.Parmak Sol, 3.Parmak LA, 4.Parmak Sİ bemol perdelerine basar.

Sol el hareket etmeden bu pozisyonda Garip dizileri orta telde karar vererek çalınabilir. Alt telde RE, Mİ, FA sesleri kullanıldıktan sonra 5.Parmakla üst telden DO diyez perdesine basılıp 4.parmakla orta tel Sİ bemol oradan da 3.parmakla Garip dizilerinin karar sesi LA perdesine basılır.

Bu pozisyon hızlı ve düz tezene ile çalınan parçalarda serilik açısından kolaylık sağlar. Ayrıca 1.parmakla SOL perdesine gelinerek Yanık Kerem dizilerinde de kullanılabilir. Bundan başka açık tel kullanılmadığı için değişik perdelere transpoze edilebilir.

The image displays the 5th fret position on a guitar. It includes a fretboard diagram, a bass clef staff, and a treble clef staff. The fretboard diagram shows the 5th fret with a key signature of one sharp (F#). Notes are labeled: Si (5th fret, 4th string), LA (5th fret, 3rd string), DO (5th fret, 2nd string), Sol (5th fret, 1st string), FA (5th fret, 4th string), Mİ (5th fret, 3rd string), and Re (5th fret, 2nd string). The bass clef staff shows the notes with fingerings: 4, 4, 3, 3, 5, 1, 1, 0, 0, 0. The treble clef staff shows the notes with fingerings: 1, 3, 4, 5, 1, 3, 4, 3, 4, 5, 1, 3.

UZUN SAP BAĞLAMADA GARİP AYAĞI (MAKAMI) DİZİSİ VE PERDELERİ

SOL RE

La perdesi alt tellere parmak basmadan te zene vurularak seslen dirilir.

Si bemol perdesi alt tellerde 1.perdeye 1.parmak basılarak seslendirilir

DOdiyez Perdesi alt te llerde,4.perdeye, 3.par mak basılarak seslendi rilir

RE Perdesi 3.veya 4.parmak basılarak seslendirilir.

Mi perdesi 1.parmak basılarak seslendirilir

Fa perdesi 2. Parmak

Fa diyez perdesi 2.parmak

Sol perdesi 3.parmak

La perdesi 1.parmak

LA notası uzun sap bağlama da alt tellerin parmak basma dan çıkardığı tınıdır.

Si bemol 2 notası alt tellerde 2.perdeye isabet eden notadır.

Aralarında 4 koma gibi bir ya kınlık olan Si ve DO notaları bağlamada devamlı suretle bi tiştir. Do notası bağlama da 4.perdedir.

Üst tel
Orta tel
Alt tel

DEĞMEN BENİM GAMLI YASLI GÖNLÜME

Yöre: Tokat
Kaynak Kişi: Abbas Öz

Derleyen: Işık Başel

SAZ

Değ men be nim

gam lı yas lı gön lü me Ben bir sel vi boy lu yar dan

ay rıl dım ay rıl dım ay rıl dım vay saz

vay saz Ev vel bağ ban i dim dos tun ba ğın da

Ta lan vur du ay va nar dan ay rıl dım ay rıl dım

ay rıl dım vay saz

Değmen benim gamlı yaslı gönlüme
Ben bir selvi boylu yardan ayrıldım
Evvel bağban idim dostun bağında
Talân vurdu ayva nardan ayrıldım

Kumru gibi gökyüzünde dönende
Baykuş gibi viran yurda konanda
Çok ağladım ferhat gibi çöllerde
Şirin gibi zülf-ü yardan ayrıldım

GURBETTE ÖMRÜM GEÇECEK

Beste: Dr Atınç Emnalar

Aranağme

Gur bet

te öm rüm ge çe cek Bir da ra cık ye rim de yok (Saz)

O tu rup der dim dö ke cek Bir ve fa lı ya rim

de yok (Saz) de yok A man a man a man a man a man

a man a man a man bir ve fa lı ya rim de yok

Gurbette ömrüm geçecek
Bir daracık yerim de yok
Oturup derdim dökecek
Bir vefalı yarım de yok
Aman aman aman aman
aman aman aman aman
Bir vefalı yarım de yok

Gönlüm bir güzele düştü
Sarf edecek malım da yok
Özendim derviş olmaya
Hırka ile şalım da yok
Aman aman aman aman
aman aman aman aman
Hırka ile şalım da yok

Dünya, diyorlar ki fani
Toprak emer tatlı canı
Hastalandım ilaç hani
Bir acısız ölüm de yok
Aman aman aman aman
aman aman aman aman
Bir acısız ölüm de yok

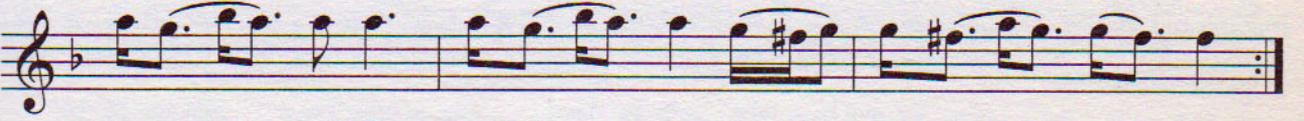
LEYLÂ'M

Yöre: Kırşehir
Kaynak Kişi: Neşet Ertaş

Derleyen: Neşet Ertaş

Ya zı mı gı
Aş kın la yak

şa çe vir din Bak gö züm de ya şa ley lâ
tun si ne mi Al dın git tin ben den be ni

Mev lâm ay rı lik ver me sin gök te u çan
Vi ran ey le din ha ne mi vur dun taş tan

ku şa ley lâm gök te u çan ku şa ley lâ
ta şa ley lâm vur dun taş tan ta şa ley lâ

ku şa ley lâ
ta şa ley lâ

Yazımı kışa çevirdin
Bak gözümde yaşa Leyla'm
Mevlam ayrılık vermesin
Gökte uçan kuşa Leyla'm

Aşkınla yaktın sinemi
Aldın gittin benden beni
Viran eyledin hanemi
Vurdun taştan taşta Leyla'm

DEĞME FELEK

Yöre:Anonim

Kaynak:Asik Özlemi
Derleyen:Sabahat Akkiraz

Bu gün be nim ef ka rım var za rım var değ me fe lek

değ me değ me te li me be nim değ me fe lek değ me değ me

te li me be nim gül yüz lü ca na nı dost dost el denal dir

dım e cel o ku dey di dost dost gü lü me be nim

değ me fe lek değ me değ me te li me be nim

KAHVE KOYDUM FİNCANA

Yöre:Giresun

Derleyen:Ahmet Yamacı

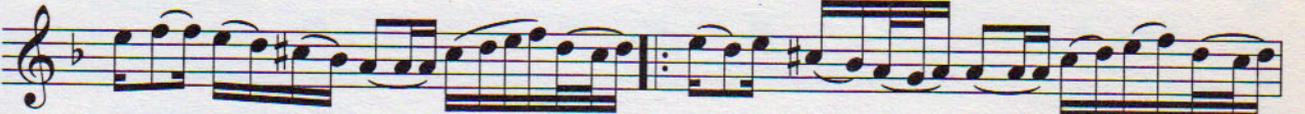
Saz

Kah ve koy dum fin ca na he le ba kın mi ca

na kör o la sı kel se yit

na sıl kıy dın bu ca na oy be nim ca nım mi ca nım

dün ya da bir ca nım

Kahve koydum fincana
Hele bakın bu micana
Körolası kel seyit
Nasıl kıydın bu cana
Oy benim canım micanım
Dünyalarda bir canım

Martinimin kolları
Gece geçtim yolları
Aslan mican geliyor
Saymaz karakolları
Oy benim canım micanım
Dünyalarda bir canım

Bugün benim efkârım var zarım var
Değme felek değme değme tenime benim
Gül yüzlü cananı dost dost elden aldırıldım
Ecel oku değdi dost dost gülüme benim

Lokman Hekim gelse sarmaz yarayı
Hilebaz dostunan dost dost açtım arayı
Ne köşkümü koydu dost dost ne de sarayı
Baykuşlar türedi dost dost dalıma benim

Özlemiyem başım hey dost dumanlı dağlar
Göslerim yaşlı da dost dost içim kan ağlar
Güz ayları geldi dost dost bozuldu bağlar
Hazan yeli değdi dost dost gülüme benim

ZİLLİ DE MAŞA DARBUKA

Yöre: Rumeli / Deliorman

Derleyen: Rüstem Avcı

Zilli de maşa darbuka
Ne davul ister ne zurna
Haydi yarım çalsana
Oynasana sen bana
Yeşil çimen üzerinde
Aşık oldum ben sana

Ovalar yeşil ovalar
Bulutlar yağmur kovalar
Haydi yarım çalsana
Oynasana sen bana
Yeşil çimen üzerinde
Aşık oldum ben sana

Oyalı da çember beyledim
Yollarını gözledim
Haydi yarım çalsana
Oynasana sen bana
Yeşil çimen üzerinde
Aşık oldum ben sana

İNDEKS

Bağlama'nın bölümleri.....	07
Bozlak ayağı.....	71
Bozlak ayağı dizisi ve perdeleri.....	72
“Bozlak ayağı dağarcığı”	
Acem kızı.....	87
Al Fadimem.....	86
Ayrıldım gülermiyim.....	73
Çökertmeden çıktım da Halilim.....	84
Dam başında oturur.....	77
Eklemedir koca konak.....	78
Gönlüm atışlara yandı gid.....	76
Hacel obası.....	81
İki keklik bir kayada.....	83
İlvanlım.....	85
Karadır şu bahtım kara.....	82
Karahisar kalesi.....	74
Kütahya'nın pınarları.....	79
Mihriban.....	75
Neredesin sen.....	80
Bozuk düzen nedir.....	08
Bozuk düzende kullanım pozisyonları.....	38
1.kullanım pozisyonu.....	38
1.kullanım pozisyonu A.....	39
1.kullanım pozisyonu B.....	40
2.kullanım pozisyonu.....	41
2.kullanım pozisyonu A.....	41
2.kullanım pozisyonu B.....	42
2.kullanım pozisyonu C.....	43
3.kullanım pozisyonu.....	44
4.kullanım pozisyonu.....	44
5.kullanım pozisyonu.....	88
Bozuk düzenin varyantları.....	13
Garip ayağı.....	89
Garip ayağı dizisi ve perdeleri.....	90
“Garip ayağı dağarcığı”	
Değme felek.....	94
Değmen benim gamlı yaşlı.....	91
Gurbette ömrüm geçecek.....	92
Kahve koydum fincana.....	95
Leyla'm.....	93
Zillide maşa darbuka.....	96
Hüseyini ayağı.....	45
Hüseyini ayağı dizisi ve perdeleri.....	47
“Hüseyini ayağı dağarcığı”	
Allı Turnam.....	48
Bilmem ağlasam mı.....	61

Derdim çoktur hangisine.....	49
Dumanlı dumanlı.....	50
Gönül gel seninle.....	59
Kara çadır is mi tutar.....	51
Kara Tren.....	60
Keklik dağlarda çağlar.....	52
Mevlam bir çok dert vermiş.....	53
Ne ağlarsın benim zülfü.....	58
Saza niye gelmedin.....	63
Seher yıldızı.....	64
Seyyah olup şu alemi gezerim.....	54
Şu dağlarda kar olsaydım.....	57
Yol ver dağlar yol ver bana.....	56
Yolumuz gurbete düştü.....	55
Yolun sonu görünüyor.....	62
Koma, Aralık ve değiştirme işaretleri.....	25
Müstezad ayağı.....	65
Müstezad ayağı dizisi ve perdeleri.....	66
“Müstezad ayağı dağarcığı”	
Atladım bahçene giridim.....	68
Bahçelerde börülce.....	69
İndim yarin bahçesine.....	70
Kervan.....	67
Naturel notalar’ın Perde karşılıkları.....	10
Nota nedir nasıl okunur.....	15
Parmak kullanımı.....	14
Sus işaretleri.....	37
Tezene çalışmaları.....	21
Tezene çalışmaları.....	24
“Uygulama parçaları”	
Al mendili mendili.....	30
Bilmem şu feleğin.....	31
Kaleden kaleye şahin uçur.....	33
Seher oldu vakt oldu.....	29
Temur ağa barı.....	32
Uzun ince bir yoldayım.....	34
Temel musıkî bilgileri.....	35
Anahtar nedir.....	35
Aralık nedir.....	26
Atmışdörtlük nota.....	19
Bemol nedir.....	26
Bitirme işareti.....	36
Çarpma notası.....	36
Çift uzatma noktası.....	36
Diyez nedir.....	26
Dolap nedir.....	28
Donanım nedir.....	28
Dörtlük nota.....	18
Durak işareti.....	37

Gam nedir.....	22
İkilik nota.....	18
İlave çizgileri.....	16
Kısaltma noktası.....	36
Koda nedir.....	28
Koma nedir.....	25
Naturel (Bekâr işareti).....	27
Onaltılık nota.....	19
Otuzikilik nota.....	19
Ölçü tekrar işareti.....	36
Porte.....	15
Sekizlik nota.....	18
Senyo nedir.....	28
Solfej nedir.....	35
Tampere sistemi.....	25
Tekrar işareti.....	35
Tril nedir.....	37
Uzatma bağı.....	36
Uzatma noktası.....	35
Üçleme nedir.....	35
Vuruş nedir.....	35
Tezene çalışmalarına başlama.....	21
Tezene ile gam çalışması.....	22
Türk müziği dizileri'ni seslendirmeye yeterli perdeler.....	17
Uzun sap bağlamada ana perdeler.....	10
Uzun sap bağlamada ana ve komalı perdeler.....	09
Uzun sap bağlamada uygulama perdeleri.....	11

BAĞLAMA Telli ve mızraplı bir Türk halk müziği çalgısı. Bağlama ailesi, Türk halk müziğinde bağlama divan sazı, onikiteli, tanbura, çöğür, cura, bozuk adlı telli ve mızraplı çalgıların oluşturduğu çalgı grubu.

Bağlama karadut, kestane gibi sert ağaçlardan oyularak yapılan, yarım armut biçiminde gövde* ya da tekne* ile; ihlamur, ardıc gibi zamanla biçim değiştirmeyen hafif ağaçlardan yapılan sap*tan oluşur. Gövde, köknar, ladin gibi ağaçların düzgün elyafı parçalarından yapılan göğüs* denen ses tablasıyla kapanır. Burguluk; sapla aynı parçadan yapılmakla birlikte genellikle 15-20 derece geriye yatıktır. Kiraz ağacından yapılan mızrabına tezene* denir. Toplam uzunluğu (30 cm gövde, 40 cm sap olmak üzere) 70 cm'dir. Ses alanı iki oktav kadardır. Sapa bağlı perdeler, Türk müziğinin ses sistemini yansıtır. Üç çift tel takılır. Alt ve üst teller çelik, orta teller pirinçtir. Akordu, çalınacak parçanın ayağına bağlı olarak değişmekle birlikte genellikle alttan üste doğru la-re-mi biçimindedir. Birçok araştırmacıya göre bağlamanın atası, kopuz*'dur.

"Meydan Larousse"

ISBN 975-337-327-9

9 789753 373272

ALKİM

